

Katoliški glas

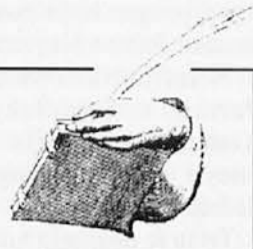
Settimanale - Spedizione in abbonamento postale - Pubblicità inferiore 50%

Redazione - Uredništvo: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorizia - Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 0481/536978

Poduredništvo: 34133 Trieste - Trst - ul. Donizetti, 3 - Tel. 040/370846 - Fax 040/633307 - Poštni t/rn 10647493 Zadruga Goriška Mohorjeva

TAXE PERÇUE	GORIZIA
TASSA RISCOSSA	ITALY

NAŠ UVODNIK

»Jaz kričim, jaz, sin poljske zemlje; jaz, Janez Pavel II., kričim iz globočine tega tisočletja« (junij 1979 na Poljskem).

75-letni leader pripravlja novo dobo svojega vodenja

Dušan Jakomin

Malokateri papež ima okrog sebe toliko ljudi, kot jih ima Janez Pavel II.: od najbližjih številnih sodelavcev do škofov vsega sveta, ki se zbirajo ob sinodah, od duhovnikov in vernikov, ki vsak dan molijo zanj, do temnih sil ob atentatu 13. maja 1981 in do površnih ali zlonamernih časnikarjev, ki radi pišejo o slabem zdravju in izmišljenem odstopu svetega očeta. Petrov naslednik je po 17 letih »vladanja« že toliko posegel v javnost, da ni moč mimo njega.

Nekdo je posrečeno zapisal, da ga je za nas pripravila božja domišljija, zato je pravi človek na pravem mestu v pravem trenutku.

Vsakemu človeku govori z besedo, v zadnjih časih pa tudi z osebnim trpljenjem; zato je toliko bolj prepričljiv. Ošibe so mu moči, ne pa glas. Lahko se kdo z njim ne strinja, vendar mora sprejeti njegov boj za mir, enakopravnost, dvig ponižanih, teptanih in zapostavljenih. Večkrat je celo edini, ki se jih spominja; bori se za vrednote vsakega človeka, ne glede na njegovo raso ali vero.

Je konservativen? Da; lahko dodamo še: ljubosumen, ker hoče ohraniti nespremenjenost in bogastvo nauka, ki ga oznanja. Je napreden? Da, ker je odprl nova vrata, nove poti, nova poglavja, doslej še neslutena. Ne glede na to, če bo dočkal ali ne leto 2000, z veliko vnemo pripravlja vstop v novo stoletje. Močno je usmerjen v prihodnost, zato rad govori mladim. Ne ustavlja se pri razlikah veroizpovedi in gleda v svet, ki naj bi se združil v znamenju vere. Zato ni samo Petrov naslednik, ampak predvsem božji pričevalec.

Zato ni nič čudnega, če seje tudi izven svoje ograje. To lahko dela le človek, ki sledi utripu zgodovine. Po tolikih bolezenskih preizkušajah pri 75 letih odkriva v sebi neslutene energije.

V težkih časih človeške zgodovine je svet našel človeka, ki presega vse meje, vse ograje, vse zidove in govori slehernemu človeku brez razlike. Nikdar se ni boril proti nikomur; bojeval se je le proti zlu, zato je doživel tudi brodolom ideologij. S svojim oznanjevanjem je večkrat zasukal mednarodno dogajanje. Teško je v zgodovini srečati človeka, v katerem je prisotnih toliko karizem.

Ne ob nedeljah!

Če bomo šli na referendum, bomo odločali tudi o odprtju trgovin ob nedeljah. Kot verniki morda še nismo pomislili na ta problem. Odprtje trgovin ob nedeljah in praznikih bi lahko spremenilo način življenja, gotovo pa pojmovanje nedelje. Najprej se vprašajmo, če človek živi od kruha ali tudi od česa drugega.

Jedro našega družbenega življenja je družina kot naravni prostor, v katerem se ustvarjajo harmonija, mir, ljubezen. Če bi delali ves teden, pa še celo nedeljo, bi družina utrpela škodo, saj bi se njani člani prav malo videli.

Naša kultura in civilizacija sta si ustvarili in utrdili dan nedelje: moški, ženske in otroci se ob nedeljah srečujejo, se obiskujejo, se menijo, se igrajo. Se zavedajo, da so ljudje; drugače bi postali žrtve blagostanja.

Nekatere službe (stražniki, bolničarji, lekarnarji ipd.) so potrebne tudi ob nedeljah, toda človek se lahko organizira in ni nujno potrebno, da si gre kupit kruh ali mleko prav ob nedeljah. Kadar imamo dva ali več praznikov skupaj, se lahko organiziramo in pravočasno kupimo, kar potrebujemo. Odprte trgovine ob praznikih bi oropale, izpraznile veliki pomen nedelje, ki bi tako postala enaka drugim dnevom.

Nedelja je Gospodov dan, dan Kristusovega vstajenja. Laiki in radikalci pa hočejo vzeti nedelji to sakralnost. Ob tem ponovnem poskusu ne moremo biti brezbržni! Branimo svetost nedelje!

Pokojnine po novem

V zadnjem letu so se na vseh ravneh odvijale vroče razprave o pokojninski reformi. Spomnimo se tudi na milijonsko množico, ki je lansko jesen v Rimu protestirala proti Berlusconi vladni, ker je ta hotela avtoritarno vsiliti svojo, za delavce krivično reformo. Sedanja Dinijeva vlada pa je za novo penzijsko preosnovo šla na pot dogovarjanja z družbenimi silami, zlasti s sindikati in delodajalci. Prišlo je do uravnovašenega usklajevanja in končnega kompromisnega sporazuma. Tako je vlada te dni lahko predstavila parlamentu celovit zakonski predlog o pokojninski reformi. Na kratko si bomo ogledali glavna pravila te preosnove.

Star pokojninski sistem je za ogromno večino odvisnih in samostojnih delavcev slonel na sledečih osnovnih pravilih:

- delavec je lahko šel v pokoj, ko je dosegel 35 let zavarovalne delovne dobe, ne glede na svojo starost;
- prav tako se je lahko upokojil tisti, ki je dosegel 60 let starosti (ženska 55 let), če je imel vsaj 15 let delovne dobe;
- pri večini javnih uslužbencev je veljalo tudi pravilo predčasne upokojitve, ko je človek lahko šel v pokoj že po dvajsetletni delovni dobi, ne glede na starost (t.i. »baby penzije«);

- pokojnina je bila izračunana na podlagi zadnje letne plače (javni uslužbenci) ali na podlagi prejetih plač v zadnjih petih letih (privatni delavci).

Ta pravila so bila v zadnjih dveh letih deloma poostrena v škodo delavca, kakor je bila tudi zamrznjena možnost upokojitve za lepo število delavcev, ki bi se bili lahko upokojili po zgoraj omenjenih pravilih.

Predvidena pokojninska reforma pa skoraj do dna spreminja stara pravila upokojitve in določa popolnoma nove kriterije za bodoče upokojece. Novi način

upokojevanja naj bo dokončno stopil v veljavo okrog leta 2008. Do tedaj bodo veljala zelo zapletena prehodna pravila, ki vsaj delno jamčijo pravice starejših delavcev, pridobljene po starem sistemu.

Oglejmo si osnovna pravila bodočega sistema. Upokojitvena starost: delavec se bo po lastni izbiri lahko upokojil med 57. in 65. letom starosti. Idealna starost bo pri 62. letu. Če bo šel v pokoj pred 62. letom, bo »kaznovan«, tako da bo prejel nižji znesek. Če pa bo šel po 62. letu, bo »nagrajen« z višjim zneskom. Nobe kazni pa ne bo utrpel, kdar bo dopolnil 40 let delovne dobe.

Pravico do penzije bo imel vsakdo, ki bo imel vsaj 5 let zavarovalne delovne dobe. Po starih pravilih je moral imeti vsaj 15 let.

Izračunavanje: po novih pravilih bodo izračunavali pokojnine izključno na podlagi zavarovalnih prispevkov celotne delovne dobe in ne več na podlagi višine plač zadnjih delovnih let: čim več prispevkov je bilo vse življenje plačanih v pokojninski sklad, tem večja bo penzija.

Izenačenje med javnimi in privatnimi delavci: za vse odvisne delavce, javne in privatne, bodo veljala ista pravila, medtem ko so bile določene kategorije do sedaj privilegirane.

Podedovane pokojnine: višina zneska pri teh pokojninah bo vezana na ostale dohodke, ki jih ima

preživeli družinski član; posebna jamstva so predvidena za mladoletne sirote.

Minimalne penzije: za vse upokojece je predviden minimalni znesek; tudi v primeru, ko bi bil izračun na podlagi plačanih prispevkov manjši od tega zamenjenega zneska; razliko bo plačala država in ne pokojninski sklad.

Socialne pokojnine: za vse osebe nad 65. letom, ki nimajo penzije ali drugih dohodkov, je predviden socialno-skrbstveni znesek (letno 6.240.000 lir), ki bo prav tako v breme države in ga ne bodo črpali iz pokojninskih skladov.

Za matere-delavke z otroki je predvidena »podaritev« dodatne delovne dobe do največ dveh let, ki se prišteje do zoreli delovni dobi.

Predvidena je tudi možnost prostovoljnega pokojninskega zavarovanja tudi za ženske-gospodinje, ki niso v delovnem razmerju.

Posebni privatni dopolnilni skladi: poleg obveznega javnega pokojninskega zavarovanja se bo vsak delavec lahko še dodatno zavaroval pri posebnih privatnih pokojninskih skladih. Za te privatne sklade so predvidene posebne davčne olajšave.

Navedli smo samo bistvene novosti vladnega predloga o novi pokojninski reformi. Ta predlog pa bo moral odobriti še parlament, kjer se bo med poslanci prav gotovo bil še oster boj. Nekatere stranke in družbene sile to reformo zagovarjajo, zlasti glavne sindikalne organizacije. So pa druge sile, ki jo zavračajo; v prvi vrsti zveza podjetnikov in stranka komunistične preнове.

Teško je oceniti, kaj bo ta novi sistem prinesel italijanskim državljanom, zlasti še odvisnim delavcem. Lahko pa mirno ugotovimo, da bo povprečno znižal raven pokojnin odvisnih delavcev in odpravil nekatere privilegije določenih kategorij.

Naj še omenimo, da bodo ti privilegiji pri nekaterih bogatejših slojih še ostali, ker se jih nova reforma bistveno ne dotika. To so posebni samostojni skladi privilegiranih kategorij v sedanji družbi: parlamentarci, direktorji podjetij, časnikarji, farmacisti, zdravniki, odvetniki, notarji, komercialisti itd.

Nekdo je ocenil, da tudi v sodobni družbi še obstajajo novi grofje in baroni, ki imajo v rokah - posredno ali neposredno - ekonomsko in politično oblast.

Ivan Buzečan

Papežev poziv k odpuščanju na Češkem

Janez Pavel II. je te dni na krajšem obisku na Poljskem. Prejšnji teden je bil na uradnem pastirskem obisku na Češkem, kjer je v Olomoucu na Moravskem spregovoril zgodovinske besede, ki so takoj obšle ves svet in vsaj v srcih dobro mislečih spet pokazale, kako daljnoviden je papež Wojtyła.

Ko je prišel v Prago, ga husitska (protestantska) Cerkev, ni hotela srečati, ker je papež dan kasneje proglasil za svetega katoliškega duhovnika Jana Sarkanderja, ki so ga češki protestantje zverinsko mučili in umorili leta 1620. Prav zaradi tega se tamkajšnji protestantje niso udeležili papeževega obiska. Sami namreč trdijo, da je bil enako mučen in na grmadi sezgan znameniti Jan Hus in jim zato ne gre v račun, da papež postavlja za svetnika Jana Sarkanderja. Papež Janez Pavel II. je vendar tudi tokrat vse presenetil z besedami pri maši v Olomoucu, ko je dejal: »Jaz, papež rimsko-katoliške Cerkve, prosim danes odpuščanje v imenu vseh katoličanov; prosim odpuščanje za vse krivice, ki so jih katoličani zagrešili ljudem v zgodovini, in obenem zagotavljam odpuščanje katoliške Cerkve za vse tisto, kar so katoličani hudega prestali v teh krajih.«

Zgodovinske besede, katerih pomena se papež dobro zaveda, saj ni prvič, da govori o odpuščanju in o tem, da katoličani prosimo odpuščanje za vse hudo, kar so storili predstavniki katoliške Cerkve v zgodovini. Te besede odpuščanja je papež izrekel na Češkem, kjer so v

15., 16. in 17. stoletju divjali zares krvavi verski boji; kjer so vsi pobijali v imenu Kristusa in je bilo ljudstvo ob vsaki novi zmagi prisiljeno menjati vero. Papež se s temi dejanji najlepše pripravlja na leto 2000, ko hoče na Sinaju zbrati predstavnike vseh krščanskih ver, ko hoče z velikim ekumenskim dejanjem vsaj približati vse krščanske Cerkve, če jih že združiti ne more.

Za papeža Wojtyła je značilno, da ni poslušal nasveta kardinalov, ki so bili mnenja, da ni varno dajati takih izjav, ker da so potegnjene iz zgodovinskega konteksta. Papež pa se zato ni zmenil in je že večkrat prosil odpuščanje v imenu vseh katoličanov. Tako je leta 1985 v Kamerunu prosil vse črnce, naj oprostijo belcem za vse hudo, kar so jim le-ti storili; to je ponovil leta 1992, ko je prosil odpuščanja tudi Indiose. Leta 1990 je povedal, da je bila obsodba Galileja napačna; leta 1986 pa je šel v rimsko sinagogo in se Judom opravičil za vse, kar so jim hudega naredili njegovi predniki. Leta 1990 je obsodil sežig Jana Husa na grmadi; leta 1993 je na obisku v Španiji javno obsodil dejanja španske in cerkvene inkvizicije ter spet prosil odpuščanje.

Lahko rečemo, da je papež Janez Pavel II. s tem dejanjem napravil zgodovinski korak, ki ima velik ekumenski pomen. Ta korak pa je samo eden od mnogih, ki jih papež vsak dan dela z namenom, da bi Cerkev združil. Nikdar se namreč ne utruja govoriti, da bi morali biti kristjani združeni v eno Cerkev, v novovito celoto, združeni v Kristusu. -jp-

Propaganda kot nevarno orožje

V svojem pismu državnikom ob 50-letnici konca zadnje vojne je sv. oče objavil posebno poglavje o propagandi. Takole piše: *Med zadnjo svetovno vojno so se poleg tradicionalnega orožja, kemičnega, biološkega in jedrskega posluževali še enega smrtonosnega, to je propagande. Predno so zadeli sovražnika z orožjem, so ga skušali moralno uničiti z obrekovanjem, lažnimi obtožbami, z usmerjanjem javnega mnenja k brezumni nestrpnosti, s hujskanjem, posebno še mladine. Za vsak totalitarne režim je namreč značilno, da postavi na noge propagandistični stroj, ki bi opravičeval njegova grozodejstva in hujskal k ideološki nestrpnosti. Kako daleč je vse to od kulture miru! Ta namreč predpostavlja priznavanje notranje povezanosti med resnico in ljubeznijo. Kultura miru se gradi tako, da se odklanja vsakršna oblika rasizma, nestrpnosti in nasilja ter vsakršno izkoriščanje.*

Zlohotni mehanizmi propagande pa ne samo ponarejajo resnična dejstva, temveč vnašajo zmedo v iskanju resničnih odgovornosti in s tem zelo otežujejo moralno in politično sodbo. Vojna spočenja propagando, ki ne dopušča pluralističnega presojanja, kritične analize vzrokov v iskanju pravih odgovornosti. Vse to izhaja iz pregleda dokumentacije, ki je na voljo za vojno obdobje 1939/45. Vojna zahteva totalitarno uporabo sredstev javnega obveščanja in propagande, ki ne vodi k spoštovanju bližnjega in k dialogu, temveč predvsem spodbuja sumničenje in medsebojno obračunavanje.

Tako piše sv. oče v pismu držav-

nikom. Zločeste moči propagande sta se zavedala tako Mussolini kot Hitler. Zato sta oba ustanovila posebno ministrstvo za propagando. Poleg tega sta uvedla cenzuro nad sredstvi javnega obveščanja tako po radiu kot v časopisih. Ti so morali priti na kvesturo, šele potem v prodajo. Podobno oz. še ostreje je ravnal Stalin. Posebno učinkovit nosilec propagande jo postala v Italiji stranka Partito Nazionale Fascista, v Nemčiji Nationalsozialistische Partei, v Sovjetski zvezi pa Komunistična partija. Ta je potem vnesla model propagande v vse dežele sveta.

To se je dogajalo tudi na Slovenskem. Med vojno so na Primorskem izdajali Partizanski dnevnik in podtalno širili razne okrožnice: njih vsebina je bila opravičevanje raznih nasilnih akcij in moralno uničevanje drugače mislečih z lažnimi obtožbami in obrekovanjem. To se je posebno izkazalo v cerkljanski tragediji, ob umoru Brecljevih v Šturjah, Iva Brica v Dornberku.

Po vojni je propagandni stroj partije deloval dalje. Ukinili so ves nepartijski tisk, radio je bil strogo v rokah partije, mladino so prevzgjajali v raznih delovnih brigadah. Dostop svobodnega tiska je bil strogo prepovedan in kaznovan. O tem pričajo tudi dogodivščine Slovenskega Primorca in pozneje, v petdesetih letih, Katoliškega glasa. Polagoma pa se je propagandistični stroj v Sloveniji omilil in so tisku dopuščali več svobode. Dokončno je ta stroj popustil po osamosvojitvi Slovenije in zavladala je svoboda tiska in besede.

K. Humar

Moderna sredstva v službi Cerkve

Gutenberg je izumil tisk in Cerkev si je osvojila knjigo za širjenje verskih resnic. Vemopa, da ni bila prva; pred njo se je tiska posluževal Martin Luter.

Marconi je sestavil radio, za njim so izumili še televizijo. Cerkev se je teh modernih komunikacijskih sredstev spomnila nekoliko pozno. Sedaj skuša nadoknaditi zamujeno. To velja tudi za Rusijo in dežele nekdanjega partijskega enumnja. Ustanova Cerkev v stiski je usmerila svojo pomoč posebno v te vzhodne države. Tiska Sv. pismo, katekizme, verske knjige in jih pošilja v te dežele, kamor do nedavnega niso smele. Poleg tega ustanavlja tudi radijske postaje in se poslužuje državnih. Tako npr. radio Blagovest pripravlja oddaje za katoličane in pravoslavne, ki jih dvakrat na dan po 30 minut oddaja 350 narodnih postaj v Rusiji. V Ukrajini državni radio oddaja verski program Voskresinja vsak dan po 30 minut. Pripravili so tudi videokasete z religiozno vsebino, ki jih prav tako oddajajo v vzhodnih državah, posebno v Rusiji, Litvi, na Poljskem, Ogrskem, v Romuniji in Bolgariji.

V Sloveniji imamo Radio Ognjišče in tudi po TV so že primerne verske oddaje. Več svobode je torej tudi za versko problematiko.

Osem od tisoč - navodila za uporabo

Zadnja leta se je veliko pisalo o prispevku osem promil. Vendar se je do sedaj za ta prispevek odločilo samo od 55 do 60 odstotkov ljudi. Zakaj več kot 40 odstotkov ljudi ne sodeluje? Bo letos sodelovalo kaj več ljudi? Odgovor pogojujejo nekateri zelo pomembni dejavniki; med temi je najpomembnejše informiranje in prav zato so se po nekaterih župnijah zbrali prostovoljci, ki bodo skušali čim lepše prikazati zadevo. Pa si pogledimo nekaj teh pojasnil! Najprej moramo vedeti, da prispevek osem promil ni noben davek več, prav zato tudi ne stane ničesar tistega, ki ga da. Prispevek osem od tisoč je že vključen v davek in kdor se odloči zanj, samo jasno izrazi, da ga je namenil katoliški Cerkvi.

Upokojenci. Med njimi lahko zbirajo samo tisti, katerih letni dohodek presega 8.552.000 lir. Na obrazcu 201 naj se podpišejo v kvadratu, kjer piše »katoliška Cerkev«, izpolnijo obrazec z osebnimi podatki in ga odnesejo na matični urad na občino; rok zapade 30. junija.

Odvisni delavci. V to kategorijo spadajo vsi delavci in zaposleni (ki imajo samo dohodek od odvisnega dela in ta presega 8.552.000 lir) in vsi tisti, ki živijo v lastni hiši, katere katastarska renta ni višja od enega milijona lir. Izpolniti morajo obrazec številka 101. Nato naj sledijo istemu postopku kot upokojenci.

Vsi tisti, ki morajo izpolniti obra-

zec št. 740. To so ljudje, ki so lahko še zaposleni ali pa že upokojenci in imajo poleg osnovnega zaslužka še druge dohodke. Med te spadajo podjetniki, obrtniki itd. Kvadratek z napisom »katoliška Cerkev« je na prvi strani obrazca za davčno prijavo, takoj za osebnimi podatki. V primeru, da bosta naredila zakonca skupno davčno prijavo, lahko drugi zakonec tudi prispeva za katoliško Cerkev, tako da se podpiše v kvadratu, ki je priložen v dodatku obrazca 740. Obrazec 740 morate odnesti ali poslati po pošti na dolčen davčni urad do 30. junija letos.

Pomembno je ljudem pomagati izpolniti obrazce, da bodo tako lažje darovali za katoliško Cerkev. Gotovo pa je zelo pomembno tudi to, da prepričamo čimveč ljudi, ki morajo izpolniti obrazce 101 in 201, se pravi davčne obrazce, ki jih po zakonu niso več dolžni izpolnjevati. Za katoliško Cerkev je dragocen vsak podpis.

7. velikonočna nedelja

Jezusova proslednja prošnja: »Bodite eno!«

Silvester Čuk

Pri homiliji med slovesno mašo v Olomoucu na Moravskem 21. maja 1995 je papež Janez Pavel II. kot vrhovni pastir katoliške Cerkve prosil odpuščanja kristjane drugih krščanskih Cerkva za nasilje in krivice, ki so jih morali prestati med verskimi vojnami v 15. in 16. stoletju. Te so bile posledica razdeljenosti med Jezusovimi učenci, ki so pozabili na Jezusovo prošnjo, naj bodo vsi eno; izrekel jo je, preden je odšel v trpljenje in smrt ter v poveljanje in slavo.

Če otroci svoje starše ljubijo in spoštujejo, se jim vtisnejo globoko v spomin besede, ki jih izrečejo pred odhodom s tega sveta. Skušajmo jih vzeti za vodilo svojega življenja. Mnogi pa poslednje prošnje svojih staršev hitro pozabijo. Večini od vas, ki to berete, je znana pesem Antona Aškercarja *Svetopolkova oporoka*. Moravski kralj Svetopolk umira, zato pokliče k sebi svoje tri sinove, da bi jim pred smrtjo dal še zadnja navodila. Sinovi so prišli z bojišč, kajti slovanske Moravane so od vseh strani oblegali sovražniki, ki so jim hoteli odvzeti svobodo. Umirajoči oče se zaveda nevarnosti, ki preti Moravanom, in svojim sinovom pravi, da moč

sovražnikov lahko premaga eno samo orožje - bratovska sloga. Potem vzame tri »šibke« palice, ki pomenijo tri sinove: vsaka posamezna se hitro zlomi, »a čigava jih prelomi roka, / kadar močna vez vse tri med sabo / v zvezi skupaj veže nerazvezni?« Sinovi mu »besedo sveto« obljudijo, »da ljubili bodo se ko bratje,« in oče mirno zatisne oči. Kmalu po Svetopolkovi smrti pa so sinovi pozabili na očetovo oporoko: brat se je dvignil zoper brata in to je bilo zanje pogubno.

Evangeljski odlomek današnje nedelje imenujejo »poslednja Jezusova prošnja«: z njim se namreč končuje precej dolg Jezusov nagovor učencem pri zadnji večerji in po njej. Te besede so dejansko molitev za edinost. Kakor je on v popolnem soglasju z Očetom izpolnil njegovo voljo, tako naj bi mi v moči vere in ljubezni izvrševali, kar nam naroča Bog: to se nam razodeva po okoliščinah našega življenja, po našem poklicnem delu, po ljudeh okoli nas.

Ko papež Janez Pavel II. govori o dostojanstvu človeka, ne neha poudarjati, da je vsak enkrat in neponovljiv, vsak prihaja na svet s čisto posebno nalogo. Če nas je

Bog ustvaril takšne, potem od nas ne bo zahteval, da se svoji enkratnosti odpovemo. Pater Franc Cerar k temu pripominja: »Jezus je molil, da bi bili vsi eno, ni pa molil, da bi bili vsi enaki.« Edinost je treba razumeti v tem smislu, da vsi drug drugega dopolnjujemo pri graditvi skupnega doma - božjega kraljestva, ki bo dograjeno v večnosti. Vsi kristjani imamo istega Gospoda, ki je naš Odrašenik in Učitelj. Naša človeška omejenost - zapiranje Svetemu Duhu in naslednje hudobnemu duhu - je vzrok, da si tega skupnega Odrašenika predstavljamo tako različno in vsi to svojo predstavo razglašamo za edino pravilno.

Iz vsakdanje življenjske izkušnje vemo, da se prepri, ki znajo prerasti v sovraštvo, rodijo tedaj, ko vsakdo trmasto zagovarja svoj prav. Takšna zagrizenost se lahko prenese tudi na področje vere, če izgubimo izpred oči resnico, da je v središču Kristusovega nauka zapoved ljubezni, ki je edina trdna vez edinosti.

Jezusovo poslednjo prošnjo bi torej lahko »prevledli« takole: »Iskreno se trudite za medsebojno ljubezen!«

POLITIČNO DOGAJANJE V ITALIJI

11. junija bo treba znova na volitve oz. na ljudsko glasovanje. Spet se bomo morali odločati o vrsti tehničnih vprašanj, ki zanimajo le malo ljudi in jih malokdo razume, poleg tega pa bodo vprašanja na glasovnicah gotovo postavljena na tak način, da jih nihče ne bo razumel. Upravičeno lahko domnevamo, da večina volilcev ne bo znala ali bila zmožna izraziti svoja pristna mnenja. Tako se bomo spet spraševali, do kakšne mere je referendum pametno dejanje.

Pretekli teden je dokazal, da Berlusconi ni sposoben se dogovoriti s političnimi nasprotniki. Poskus, da bi se izognili referendumu o televiziji, je klavno propadel, ker ga sam Berlusconi ni hotel. Po zadnjih volilnih neuspehih se zaveda, da se je njegova zvezda začela nagibati navzdol in da potrebuje novega zagona, če se hoče izogniti predčasemu zatonu. Tudi spor s sodniki je privedel do zaostritve. Zato Berlusconi potrebuje in tudi išče zunanjo zmago, izraženo z milijoni volilcev. Zdaj upa, da bodo njegova tri omrežja ponovila podvig iz lanskega marca, da bi ljudska volja, na katero se bo potem sveto skliceval, zavrnila ukrepe proti njegovemu elektronskemu trustu. Njegove mreže so zdaj polne samohvale glede vloge, ki jo je za-

sebna TV opravila v italijanski družbi in politiki, češ da je omogočila enakopraven pristop vseh političnih sil na javni TV in da posreduje brezplačen ogled številnih filmov v zabavo in poduk milijonov gledalcev. Na ceno seveda nihče ne pomisli, namreč na poneumljanje ljudskih množic, in da dejstvo, da gledalci še kako krepko plačajo vsak film z višjimi cenami proizvodov, ker se pač nobene stvari ne prodaja brez TV reklame, ki dviga končne cene.

Proti referendumu se je postavila tudi Italijanska škofovska konferenca, ki se boji, da bo ta dogodek še bolj razdvojil italijansko družbo in še pomnožil nedeljsko delo. Zdaj so se škofje postavili tudi proti športu, da bi zajezili negativne vplive spektakularnega športa na široke množice. Navijaški šport namreč v marsičem pogojuje italijansko družbo v celoti, posebej pa še družino. Vprašanje je seveda, kakšen izid bo imela ta pobuda italijanskih škofov proti nedeljskemu športu. Zaenkrat ni bilo hujših reakcij, toda verjetno zato, ker se je malokdo zavedel, za kaj pravzaprav gre. Podoben izid bi verjetno imela pri nas kakšna podobna pobuda proti monopolni vlogi, ki jo igra šport tudi v naši skupnosti. To pa pomeni drezati v sršenje gnezdo, kajne? **-S**

Nova knjiga Vinka Ošlaka

Mohorjeva založba v Celovcu je pred kratkim predstavila novo knjigo (8. samostojno po vrsti) Vinka Ošlaka *Človeka nikar*, ki je izšla v sklopu zbirke Podobe časa (7. po vrsti; med njimi je bila tudi Rebulova *Koraki apostolskih sandal*).

Knjiga, formalno avtobiografija, je pisana v dveh osebah in posvečena očetu ter obsega časovno tri obdobja in 272 strani. Vsestransko ustvarjalni Vinko Ošlak (opravljal je razne poklice: bil je učitelj, novinar, rudar, lektor in urednik) je znan predvsem kot pobudnik (bil je dolgoletni tajnik, zdaj pa glavni urednik) kritične revije Celovski Zvon. Poleg lastne-

ga pisanja je prevedel veliko knjig ali iz esperantskega jezika, za katerega ima veliko navdušenje in je iz njega tudi napravil magisterij v San Marinu.

Knjiga, ki na naslovni strani nosi fotografije mladega pisatelja, kljub Ošlakovemu namenu s pisanjem zabavati ljudi, odkritosrčno razkriva njegova globoka čustva do očeta (v zadnjem delu tudi do matere). Roman, ki je dobil naslov po znani Gregorčičevi pesmi, je res vreden branja; dobite ga pri Mohorjevi v Celovcu in njeni podružnici v Ljubljani ter mnogih knjigarnah. **R.B.**

BRALCI PIŠEJO

Spoštovano uredništvo,

z velikim zanimanjem in hvaležnostjo sem prebral odmeve, ki so sledili mojemu članku *Tigrova nova obleka* (KG 30. 3. 1995). Hvaležen sem vsem, ki ste zapis dopolnili ali ga kritično osvetlili. Iz vsega je razvidno, da je Jelinčičeva knjiga nedorečena, zato bi morala biti spremna beseda bolj tehtna. Ne strinjam se s posegi, ki so zašli na povečevanje kulta osebnosti. To je preživeto.

Kot duhovnik, ki delujem v goriški nadškofiji, sem tudi poverjenik za GMD. Zato sem zapisal: »Jelinčičeva knjiga ni spadala v koncept redne knjižne zbirke. Ne bi pa imel nič proti, ko bi izšla kot izredna knjiga.« To smo slišali tudi na Radiu Trst A. Znano je, da nihče ne more komurkoli karkoli priporočiti v branje, če sam v to ni prepričan.

O dvomu ob zgodovinskem pristopu, ki moti predsednika GMD, pa spoštovanega in cenjenega gospoda vabim na »špancir« po zgodovinskih krajih, kjer bova predebatirala in razčistila vse nejasnosti.

Zahvaljujem se vsem tistim, ki ste

mi telefonirali kot tudi osebno povedali svoje mnenje o vsebini članka in knjige. Hvala tudi nekdanjim gojencem goriškega Alojzijevega za opozorilo, da je pri zgodovinskem krožku dr. Franc Močnik podobno govoril o TIGR-u. Iskrena zahvala bratu enega od tigrovcev za pojasnila, solidarnost in spodbudo.

Nikoli nisem podcenjeval dela GMD kot tudi ne tistih, ki se tam žrtvujejo. Skrbno čuvam vse letnike redne knjižne zbirke. Prav tako imam čast, da že vrsto let smem sodelovati na srečanju, kjer skupaj »prerešamo« tudi izdaje vseh treh mohorjev. Goriški Mohorjevi družbi želim, da bi imela v bodoče srečnejšo roko pri izbiri knjig za redno knjižno zbirko.

Ambrož Kodelja

S tem pismom uredništvo sklepa polemiko v zvezi z izdajo knjige *Zorka Jelinčiča pri Mohorjevi družbi*. Z izdajo te knjige je GMD pokazala izredno odprtost in veliko zanimanje za težke čase naše preteklosti, v katerih je organizacija TIGR gotovo imela pomembno vlogo.

Posvet o slovenskih šolah

V Kulturnem domu v Gorici je Sindikat slovenske šole priredil v petek, 19.5., javni posvet o slovenski šoli v Italiji.

Bil je namenjen javnosti, ki bi ga šolstvo še kako moralo zanimati. Žal lahko spet ugotovimo, da je bilo prisotnih sicer precej ljudi, a so bili med njimi skorajda izključno samo slovenski šolniki. Drugih skoraj ni bilo in morda je ta podatek dovolj zgovoren, ker nam podaja svojevrstno sliko našega šolstva.

Prav ob takih prireditvah se namreč vidi, kako se naša javnost premalo zaveda pomena in vloge slovenske šole za bodočnost našega naroda v Italiji. Glavna tema pogovora v Kulturnem domu je bila racionalizacija slovenskih šol, ki je sedaj že stvarnost, pa naj to hočemo ali ne.

Zanimivo je bilo predvsem dejstvo, da so bili vsi udeleženci posveta mnenja, da se moramo sami zavedati, da bo prišlo do združevanja naših šol iz različnih razlogov in se moramo zato sami pripraviti na to, ne pa čakati na ukrepe iz Rima, s katerimi ni nihče zadovoljen. Sicer pa so iztočnice na večer podali ljudje, ki šolo stalno in budno spremljajo, sami pa niso šolniki in imajo morda prav zato večji vpogled v šolske probleme: gotovo pa je, da so

manj obremenjeni in so zato lahko mirno povedali svoja mnenja. V Gorici je spregovoril Bojan Brezigar, glavni urednik našega edinega dnevnika, ki je poudaril predvsem pomembnost modernizacije in prilagajanja šole današnjim zahtevam; za njim Marko Waltritsch, ki je razčlenil zgodovinska obdobja slovenske šole in tudi sam zahteval večji korak s časom. Kot zadnji pa je govoril direktor Slovenskega deželnega gospodarskega združenja Vojko Kocjančič, ki je najbolj drzno in brez dlak na jeziku govoril o težavah slovenske šole. V bistvu je povedal, da je zastarela in slaba, ne

vzreja dobrih kadrov; veliko napako slovenske šole pa vidi tudi v dejstvu, da premalo specifično pripravljajo dijake za življenjske poklice. Na eni strani ima manjšina neverjetno število arhitektov in zdravnikov, ki so sicer tudi brez dela; na drugi pa premalo poklicnih mojstrov, obrtnikov in specializiranih delavcev. Sledila je debata, na kateri je prišlo do izraza predvsem to, da se slovenski šolniki zavedajo težav slovenske šole in so za javno debato o njej. Predvsem pa so vsi mnenja, da bi kazalo slovensko šolo čimprej posodobiti.

-paj-

Novosti v zvezi s šolsko problematiko

Na posvetovanju, ki ga je v Gorici organiziral Sindikat slovenske šole, je prišla na dan problematika, vezana na nujnost, da pride do združevanja slovenskih šol. To vprašanje je boleče, ker gre za našo najpomembnejšo ustanovo, za katero so naši predniki toliko žrtvovali; zdaj pa jo nekako zapravljamo po lastni krivdi, ker je premalo otrok.

Na nedavni seji svetovalske komisije za šolstvo na goriški občini so prišla na dan nekatera stališča, ki zahtevajo našo največjo pozornost. Govor je bil o osnovnih in

nižjih srednjih solah. Glede osnovnih šol je trenutno najbolj v nevarnosti osnovna šola v Pevmi, potem ko je bila pred nekaj leti že zaprta osnovna šola v Podgori. Občinska uprava predlaga, da bi v naslednjih letih zaradi premajhnega števila vpisov vse slovenske šole v mestu združili v eno samo šolo, in sicer v Štandrežu; stavbo v ulici Brolo pa bi dali za italijansko šolo Fumagalli. Uprava se sicer zaveda, da bi takšna rešitev povzročila velike težave pri prevozi, zato je to sedaj samo predlog; vendar mislim, da je

samo dejstvo, da je prišlo do takega predloga, dovolj, da se sproži alarmno stanje v naši skupnosti.

V zvezi z dotrajanostjo srednje šole Ivan Trinko prihaja na dan zamisel, da bi jo preselili v ulico Mascagni skupaj z italijansko šolo Favetti. Ta rešitev je spet zelo problematična, vendar bi bilo prav, da naša skupnost izrazi alternative sprejemljive predloge.

Tem vprašanjem, ki se povezujejo s predlogi o združevanju višjih šol, mora naša skupnost posvetiti največjo pozornost.

B.S.

Obisk SSk v Odboru za manjšine v Ljubljani

V sredo, 17. t.m., je predstavništvo SSk na povabilo poročevalke Jadranke Šturm Kocjan obiskalo Delovno skupino za problematiko slovenskih manjšin pri Odboru za mednarodne odnose Državnega zbora Republike Slovenije. Predstavništvo SSk so sestavljali predsednik Marjan Terpin, politični tajnik Martin Breclj ter člana strankinega vodstva Aleš Figelj in Anton Gašperšič, poleg poročevalke Šturm Kocjanove pa so se sestanka udeležili poslanci Mile Šetinc, Borut Pahor, Sonja Logar, Ivo Hvalica in Roberto Battelli.

Gostje iz Furlanije-Juljske krajine so podrobneje orisali sedanji narodnostni trenutek Slovencev v Italiji. Poudarili so, da Slovenci v Italiji še vedno ne uživajo pravične zakonske zaščite svojih osnovnih narodnostnih pravic, podrobneje pa so se pomudili pri nekaterih konkretnih problemih, kot so ogrožena zastopanost v izvoljenih telesih, nezadostno in pomanjkljivo javno financiranje manjšinskih ustanov in organizacij ter razni problemi na področju šolstva.

Predstavniki SSk so prikazali tudi strategijo in konkretno delovanje stranke za razreševanje problemov slovenske manjšine na krajevni, vsedržavni in mednarodni ravni. Glede odnosov med Italijo in Slovenijo so izrazili interes manjšine, da so čim boljše, zavrnili pa so težnje, ki se pojavljajo zlasti na italijanski strani, da bi vzporejali problem slovenske manjšine s problemom nepremičnin istrskih optantov. To vprašanje bi kvečemu lahko vzporejali z gmotno škodo, ki jo je prizadel fašizem primorskim Slovincem, medtem ko bi vprašanje slovenske manjšine v Italiji lahko vzporejali z vprašanjem italijanske manjšine v Sloveniji, pri čemer bi se Slovenija lahko postavila za vzgled za zaščito, ki jo nudi manjšinskima narodnostnima skupnostima, ki živita na njenem ozemlju. Glede odnosov med matico in zamejstvom so predstavniki SSk poudarili, da bi matična država morala obravnavati manjšino v Italiji kot subjekt na kulturnem, gospodarskem, pa tudi političnem področju; glede gmotne

podpore, ki jo Slovenija nudi slovenski manjšini v Italiji, pa so menili, da bi morali biti sogovornici na strani manjšine obe krovni organizaciji civilne družbe, in to vselej.

V razpravi, ki je sledila, je poslanec Battelli izrazil pomislek o popolni primerljivosti položaja Slovencev v Italiji in Italijanov v Sloveniji, sicer pa je izrazil solidarnost s slovensko manjšino v Furlaniji-Juljski krajini. Poročevalka Jadranka Šturm Kocjan je spregovorila predvsem o problemu izredne podpore, ki jo Slovenija namerava nuditi ustanovam slovenske manjšine v Italiji v finančni stiski, in je omenila sklep, ki ga je Državni zbor sprejel istega dne, da bo za zagotovitev podpore sprejel poseben zakon, če ne bo zanjo takoj poskrbela vlada. Poslanec Hvalica se je dotaknil nekaterih gospodarskih problemov in odnosov med Italijo in Slovenijo, medtem ko se je poslanka Logarjeva zavzela predvsem za to, da bi okrepili medsebojno informiranje med Delovno skupino in predstavniki Slovencev v Italiji.

Dve aktualni knjigi o odnosih do kulture v prejšnjem režimu

V Sloveniji vzbujata veliko zanimanje dve novi knjigi, ki ju je izdala Cankarjeva založba. Avtor prve je zgodovinar Bojan Godeš, ki ji je dal naslov *Kdor ni z nami, je proti nam*; pisec druge knjige pa je Aleš Gabrič tudi iz mlajše generacije slovenskih zgodovinarjev; napisal je delo z naslovom *Socialistična kulturna revolucija*.

Kljub temu da sta gradivo za svoji knjigi črpala iz arhivov in drugih virov, ki jih v Sloveniji postopno odkrivajo in so torej vsaj že znani, gre za pomembni deli, saj sta avtorja pošteno razčlenila najrazličnejše dogodke iz naše polpretekla zgodovine o odnosu politike do kulture in njenih predstavnikov. Pri tem je ta politika razčlenjena, saj gre bodisi za Komunistično partijo oz. za njeno t.i. osvobodilno vlogo kot tudi za odnos, ki so ga do kulture imele protirevolucionarne sile.

V knjigi *Kdor ni z nami, je proti nam* obravnava avtor tudi razne dogodke na Primorskem, posebej v Gorici. Tam so si domobranci zlasti prizadevali za uzakonitev slovenskega šolstva. Avtor o tem piše tudi naslednje: »Bistveno pa je bilo, da se je predvsem v Gorici našlo dovolj izobraženstva iz sredinskih vrst, ki je bilo pripravljeno poprijeti za delo na šolskem področju. Zaradi tega se je slovensko šolstvo precej razvilo. Ustanovljen je bil deželni šolski svet.

Delovalo je okoli 40 šol, njihov nadzornik je bil dr. Vinko Brumen. Jeseni 1944 so v Gorici ustanovili celo gimnazijo. Tudi v Tolminu je delovalo učiteljske, ki pa je bilo v resnici le nekajmesečni tečaj. Podobno je bilo v Idriji. Zaživelo je kulturno življenje. Najelitnejša kulturna prireditev je bila slovenska akademija 6. avgusta 1944 v Gorici, kjer so imeli glavno besedo dr. Anton Kacin, dr. Joža Lovrenčič in domobranski polkovnik Anton Kokalj. Kot gost iz Ljubljane je prisostvoval tudi dr. Tine Debeljak. « Iz druge knjige, o socialistični kulturni revoluciji, pa omenjamo le dokumente, ki so prvič objavljeni, o tem, da so komunistične oblasti po vojni ustanovile Prešernovo družbo zlasti zato, da bi z njo ukinile Družbo sv. Mohorja v Celju, ki je bila najstarejša slovenska založba. Oblasti svojih namer niso mogle uresničiti tudi zato, ker so se uredniki in drugi posamezniki iz vodstva celjske Mohorjeve postavili v bran njenega poslanstva, kar pa je seveda pomenilo veliko tveganje in pogum. V tej kampanji so oblasti uporabile tudi pisatelja Franceta Bevka. Ob primeru celjske Mohorjeve družbe si lahko predstavljamo, kakšno usodo bi komunistične oblasti s svojo kulturno politiko namenile Mohorjevima družbama v Celovcu in v Gorici, če bi njune možnosti segale tudi čez državni meji z Avstrijo oz. Italijo. F.Z.

TIGR zahteva priznanje svoje vloge

Društvo za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR - ustanovljeno je bilo pred enim letom na Nanosu - uspešno deluje. Podrobnosti so predstavili na občnem zboru Društva preteklo soboto v Novi Gorici. Seveda so uspehi mogoči predvsem zaradi tega, ker sta slovenska država in politika za zdaj sicer zgolj načelno priznali vlogo, ki jo je narodnorevolucionarna organizacija TIGR imela v boju proti fašizmu in za narodno osvoboditev. Njegovo dejavnost je mogoče opredeliti kot prvi aktivni in borbeni antifašizem v Evropi. To zdaj priznava tudi slovenska borčevska organizacija, o TIGR-u pa sta v Novi Gorici govorila tudi predstavnik tamkajšnje Mestne občine Ladislav Batagelj in podpredsednik Združene liste socialnih demokratov (nekdanjih komunistov) Borut Pahor. Društvo ima po enem letu delovanja okrog 130 članov, ni pa se razširilo na območje Idrije, v Vipavsko dolino in Gorico.

Na občnem zboru so proglasili 14 najstarejših članov TIGR-a za častne člane; med njimi sta tudi 100 let star Filip Kosec-Lipe iz Ljubljane in 93-letni Tone Rutar, ki živi v Novi Gorici. Poudarjena pa je bila tudi vloga Radia Trst A, ki je vselej razširjal resnico o TIGR-u, o čemer je na občnem zboru govoril predstavnik radijske postaje Filibert Benedetič. Za svojo raziskovalno delo o omenjeni organizaciji sta prejeli posebni priznanji časnikarki Lida Turk iz Trsta in Boža Škoberne iz Ljubljane.

Kljub boljšemu vzdušju in razmeram v Sloveniji, v katerih je mogoče širiti resnico o TIGR-u, pa so na občnem zboru sprejeli posebno Spomenico, ki vsebuje konkretne nadaljnje zahteve. Tako bi morala Slo-

venija organizaciji, ki so jo 50 let zanikali oz. jo blatili in njene pripadnike preganjali (o tem je na občnem zboru govoril tudi pisatelj Saša Vuga), povrniti zgodovinsko mesto in čast ter se z javno izjavo opravičiti za povojne krivice, storjene njenim pripadnikom in moralnemu ugledu. Spomenica nadalje zahteva, da se ob praznovanju 50-letnice zmage nad fašizmom dostojno prikaže prispevek Primorske in izrecno omeni organizacija TIGR. Preživelim pripadnikom in najbližjim svojem umrlih more države priznati iste pravice kot nakdanjim partizanom. Nadalje naj slovenska država postavi spomenik v spomin na organizacijo TIGR in vse, ki so krvaveli v protifašističnem boju na Primorskem pred drugo vojno. V Spomenici je omenjena tudi pobuda, naj Slovenija pri urejanju odnosov z Italijo uveljavi zahtevo po vrnitvi škode za materialne izgube in žrtve v času italijanske zasedbe Primorske in Slovenije.

Pomembna je zahteva, ki so jo tudi sprejeli na občnem zboru Društva za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR, da naj se za Dan upora v Sloveniji prizna 13. maj 1941. Tega dne so namreč ob začetku vojne člani TIGR-a na Mali gori nad Ribnico vodili prvi oboroženi spopad z italijansko zasedbeno vojsko. Tedaj je padel tigrovec Danilo Zelen, ena izmed legend protifašistične in domoljubne organizacije.

Občnega zbora sta se udeležila tudi zgodovinarica dr. Milica Kacin-Wohinc, ki je napisala pomembno knjigo o TIGR-u, in zgodovinar dr. Branko Marušič iz Nove Gorice, ki tudi sistematično preučuje zgodovino in delovanje TIGR-a. M.

4. slovenski zamejski jamboree

Skupaj ga pripravljajo voditelji iz Trsta in Gorice, potekal pa bo v Čezsoči od 17. do 30. julija

Ko so jurijejanja ali obljube mimo, se skavti že začnemo pripravljati na višek sezone, se pravi na tabor. Morda nas želja po sprostitvi, zabavi, stiku z naravo in po prijateljstvu popelje celo tako daleč, da si že vnaprej predstavljamo potek, program in razne pomembnejše trenutke. Toda tabor je vsakokrat presenečenje, ki obenem obogati in preko izkustva odkrije marsikaj novega članom, vodom, četam in celi organizaciji. To so občutki, doživetja, ki se v vsakomer ohranijo kot neizbrisani spomin na osebni skavtski poti.

Kaj takega bi mogli reči tudi o 3. slovenskem zamejskem jamboreeju, ki je potekal v Globasnici na Koroškem. Kdor se ga je udeležil, se ga rad spominja, pa čeprav je od takrat minilo že celih enajst let.

Ravno zato so se tržaški in goriški voditelji veje izvidnikov in vodnic odločili za 4. slovenski zamejski jamboree, ki ga zamejski skavtizem že toliko časa pogreša. Zamisel o skupnem jamboreeju pa ni nastala kar čez noč, saj je predvsem sad okrepljenega sodelovanja, truda, srečanj in sej med obema pokrajina Slovske zamejske skavtske organizacije. Prvič so se organizatorji zbrali na Lokvah že 22. maja lani, ko so si zastavili skupne cilje in določili osnovno strukturo.

Jamboree naj bi poudaril skavtizem kot stil življenja, predvsem pa naj bi omogočil spoznavanje med četami, ki sicer delujejo v različnih krajevnih okoljih in se navadno odločajo za samostojne poletne tabore. Čeprav je nadalje težko uskladiti take množične manifestacije z vzgojnim elementom, bosta skušala program in pozornost voditeljev do članov poskrbeti za osebno rast posameznikov.

Novost letošnjega jamboreeja je njegova struktura. Podtabori so trije, vendar pokrajine ne bodo taborile skupaj kakor doslej, ampak ločeno. Čete iz različnih pokrajin, ki so se odločile za skupno bivanje v podtaboru, so navezale stike že med letom, se redno srečevale in imele skupne pobude kot npr. zimski tabor, razna

prenočevanja, izmenjavo obiskov (Gorica, Trst, Ljubljana), izleta na Grmado in na Svete Višarje, skupno praznovanje dneva spomina (rojstni dan ustanovitelja skavtizma Badena-Powella)...

Jamboreeja, ki bo v Čezsoči pri Bovcu od 17. do 30. julija, se bodo seveda udeležili izvidniki in vodnice iz Gorice in Trsta, povabljeni pa so tudi slovenski koroški skavti. Spričo sprememb, do katerih je prišlo v Sloveniji, se je pripravljali odbor nadalje odločil, da jamboree ne bo zajel le zamejstva, ampak tudi matico. Sodelovale bodo tri čete (Ljubljana, Nova Gorica, Ankarana) novonastale Zveze slovenskih katoliških skavtinj in skavtov. Pomembna pa bo tudi pristnost predstavništva slovenskih kanadskih skavtov. M.M.

Zajamčeno zastopstvo: da ali ne?

V torek, 16. t.m., je v oddaji Aktualnosti po Radiu Trst A potekalo zanimivo omizje o zajamčenem zastopstvu slovenske manjšine v Italiji. Prisotni so bili Jože Škerk za Slovensko skupnost, Boris Peric za Slovensko kulturno-gospodarsko zvezo, Marija Ferletič za Svet slovenskih organizacij in Salvatore Venosi za Slovence iz videmske pokrajine.

V teku več kot poldrugo uro trajajoče oddaje smo slišali več predlogov, ki jih lahko sintetiziramo v dve osrednji stališči: eno stališče, ki ga je zastopal zlasti dr. Škerk, je predstavljalo zahtevo po zajamčenem zastopstvu (glede tega se je predstavnik SSK zastavil zlasti pri položaju nemške manjšine na Južnem Tirolskem in italijanske manjšine v Sloveniji), Boris Peric pa je kot bolj realistično rešitev ocenil to, da se Slovinci povezujemo v širše koalicije v okviru obstoječega volilnega zakona, ki nas dejansko sili v povezovanje in združevanje. Kot primer je Peric navedel izvolitev tržaškega župana Illyja z odločilnimi slovenskimi glasovi, izvolitev senatorja Bratine itd. V oddaji pa žal niso bili prisotni predstavniki Demokratične stranke levice, Stranke komunistične prenove in Demokratskega foruma.

O vprašanju zajamčenega zastopstva se govori že nekaj let, še zlasti pri SSK, ki je glede tega zavzela zelo odločno stališče; pristno pa je v vseh političnih sku-

pinah, kjer se zbirajo Slovenci. Problem je postal posebno aktualen z izglasovanjem nove volilne zakonodaje v Italiji, ki manjšim političnim strankam oz. skupinam (kot so ravno stranke narodnih manjšin) preprečuje izvolitev v parlament, deželne, pokrajinske in občinske svete. Če hočejo imeti manjšine svoje predstavnike, morajo kandidirati v okviru večjih strank oz. širših koalicij. Na zadnjih parlamentarnih in upravnih volitvah je dejansko prišlo do volilne povezave med različnimi komponentami slovenske manjšine: v senat je bil izvoljen Darko Bratina, na občinskih volitvah v Trstu je zmagala koalicija, v kateri smo Slovenci kar enotno nastopili in izvolili tri svetovalce (dva SSK, enega pa DSL), v Dolini je lista Skupaj-Insime prejela skoraj 70% glasov, tudi v Nabrežini je skupna lista uspela itd. V drugih primerih ta strategija ni bila uspešna: na lanskim parlamentarnih volitvah je kandidatka gibanja Forza Italia Marucci Vascon zmagala prav v tistem okrožju, ki bi bil moral biti ugodnejši za Slovence (katerih kandidat je bil Renato Kneipp); na občinskih volitvah v Gorici pa koalicija, katere del so bili tudi Slovenci, ni bila uspešna. Polega tega so v t.i. »naprednih« koalicijah mnenja o slovenski manjšini, zlasti pa o slovenski državi, zelo deljena.

Zato je za marsikoga zajamčeno zastopstvo optimalna rešitev, ki bi manjšini zagotovila svoje pre-

dstavnike; državi pa, ki tako zastopstvo nudi, evropsko raven. Mnenja pa so deljena tudi glede modela, ki bi ga morali izbrati: bi se morali zgledeovati po Južni Tirolski, kjer ima vsakdo, ki ima t.i. »patent« pripadnosti manjšini, avtomatično zagotovljene pravice? Ali pa posnemati zakonodajo v Sloveniji, kjer pripadniki italijanske manjšine dejansko volijo dvakrat: enkrat lastnega predstavnika, ki ima zajamčeno mesto v izvoljenih telesih, drugič pa kako vsedrjavno stranko. Vendar glede tega pri mnogih obstaja bojazn, da bi na tak način prišlo do preštevanja manjšine, do katerega imamo Slovenci zelo negativno mnenje (npr. potrdilo o narodnosti ali vpis v posebne volilne sezname).

Mnenja so torej še enkrat deljena (kot žal vedno, ko gre za pomembne probleme naše manjšine), vendar bi se Slovenci morali zediniti vsaj v nečem: izvoljeni predstavniki bi morali biti odgovorni edinole manjšini sami, ne pa tajništvom raznih političnih strank, ki so zlasti sedaj, ko prihaja do polemik med Italijo in Slovenijo, do le-te zelo odklonilne; in to od desnice do leve. Za konec pa bi omenili dejstvo, ki je verjetno precedens, ko že govorimo o zajamčenem zastopstvu: predstavniki šol slovenske, nemške in francoske manjšine v Italiji imajo zajamčeno mesto v vsedrjavnem šolskem svetu v Rimu.

Ivan Žerjal

Moji spomini na semenišče v Vidmu in Gorici v vojnih letih 1940-1945

Anton Prinčič

Ko smo se vračali z božičnih počitnic, sem pozdravil domače s slutnjo, da bodo bombardirali tudi Gorico. In res, bombe so padale v severnem delu mesta. Med žrtvami je bil tudi škofijski kancler Setničar. V semenišču je bila peta maša zanj. G. nadškof nam je ob tej priložnosti priporočil več molitve za mir, naj se obračamo k svetogorski Materi božji, da bi čuvala nas in mesto, da bi bili vedno pripravljene na smrt. Prišel je 1. marec 1945. Nebo je bilo jasno, sonce je lepo sijalo, ni bilo oblakov. Ko je pozvonil zvonec in smo vstali, sem šel v umivalnico. Obrnil sem se proti Sveti gori in prosil za pomoč s slutnjo, da se bo nekaj gotovo zgodilo. Sebe in vse ostale sem priporočil v varstvo sv. Jožefu, ki ga v marcu še posebej častimo. Pri sv. maši sem mislil, da je morda zadnja; obhajilo naj bo popotnica za večnost. Šli smo v šolo, nato h kosilu in za tem na sprehod k Soči, ven iz mesta. Dijaki liceja so šli prek Placute in ulice don Bosco, bogoslovci pa po ulici sv. Klare, nato proti Drevoredu XX. septembra k Soči. Ko smo prišli do državne gimnazije Dante, je asistent V. Pirih hotel na ulico Brigata Pavia. Jaz sem kar šel naprej proti Soči in za mano vsi. Sledili so nam še kursusi uniti 2.3.4. bog., oddaljeni kakih 200 m. Ob zidu Komjančeve hiše in kovača zagledam vaščanko Kristino M., ki je prišla iz Kozane obiskat hčerko Sofijo, bolničarko. Za hčerko je nabrala prve cvetlice. Kar naenkrat zaslišim šumenje bombnikov vzhodno od Gorice. Povedala mi je, da so Nemci odpeljali 10 ljudi, zažgali 10 hiš in ropali. Opazil sem, da en bombnik kroži nad mestom. Na terasi deklica šteje bombnike - več kot 80 jih je! Ko sem pogledal gor, sem opazil, da je že

spustil bombe prav nad nami. Svetlikale so se ob sončnih žarkih. Močan zračni pritisk naju je pahnil na tla; eksplozija bomb, ruševine nad mano in sosedo ob meni. Vse to se je zgodilo v hipu; ko pa je padlo kamenje s peskom in prahom, sem se zavedal, da sem še živ. Poklical sem Kristino in jo vprašal, kako je. Odgovorila je, da je še živa, a da jo vse veže in ne more vstati. Tedaj sem se sam poskusil izvleči izpod kamenja. Roka me je zbolela. Črna obleka je bila bela od prahu, očal ni bilo več, ne klobuka; talar in mantelina sta bila strgana. Med prahom so pritekli sošolci in mi pomagali stopiti na noge. Ker bolnišnica ni bila daleč, smo se za prvo pomoč napotili tja. Oči, ušesa, usta, polna peska in prahu, več novih ran na rokah in glavi so mi razkužili in očistili. Ko pa je zdravnik prijel mojo desno roko z zlomljeno zunanjo kostjo, sem od bolečin padel v nezavest. Znašel sem se z drugimi ranjenci v temni bolniški sobi. Bombe so pretgale žice in po vseh hišah v bližini eksplozije je zmanjkal tok. Z žveplenkami in svečkami so prihajali k ranjencem. Roka je vedno bolj bolela in zatekala. Ob rani se je nabirala kri in nastala je infekcija, zastrupitev. Zdravniki so sklenili, da bodo amputirali roko, brž ko se bo vrnile električni tok. Prišel me je obiskat msgr. Valdemarin in mi povedal, da je moja desna roka v resni nevarnosti. Tisto noč sem poslušal in štel bitje ure na Placuti in na Travniku. Ob vsakem bitju se je zdelo, kakor da čas zastaja. Ta noč se mi je zdelo brez konca! Naslednje jutro so nas ranjence pripeljali v operacijsko sobo. Ortopedik dr. Bader je operiral resnejše ranjence. Ob 9. sem prišel na vrsto jaz. Vprašal je sestro, če je vse pripravljeno za amputacijo. Vse v redu. Se približa in

pove, da mi odrežejo roko. Jaz pa sem ga prosil, naj to prej sporoči g. nadškofu. Telefoniral mu je. Nadškof je odgovoril, naj prenesejo vse za nekaj dni. »Prav, na vašo odgovornost,« je odgovoril ortopedik. In roka je ostala.

Pozneje sem zvedel, da so moji sošolci molili v cerkvi sv. Karla za moje zdravje in se obenem zahvaljevali za rešitev tistega usodnega 1. marca na Drevoredu XX. septembra, ko je bilo celo bogoslovje v nevarnosti. Bombe so padle med vse, samo jaz sem bil ranjen.

Namesto amputacije so še enkrat postavili roko pod žarke in ugotovili, da so se zdrobljene koščice postavile na mesto in so mi roko deli v mavec kljub veliki oteklini in nabrani krvi. A bolečine niso ponehale. Štiri dni in štiri noči nisem mogel zaspati. Vsak gib je povzročal še večje bolečine. 4. marca je prišel g. ravnatelj G. Lorenzo in ugotovil, da roka ni več v nevarnosti in da bo ozdravela.

Nedaleč od semenišča na severnem delu Gorice so spet padale bombe. Ob koncu aprila 1945 je šolski pouk prenehal. Bogoslovci in študentje so odhajali domov. Prve dni maja smo ostali v semenišču še štirje; jaz, ki sem hodil v bolnišnico na terapijo, F. Rupnik, sem. Pavlin, F. Demartini. Tudi predstojniki so odšli in izročili semenišče nam v varstvo. S. Šuligoj je bil na škofiji; odpeljan je bil skupaj s škofom, tajnikom in g. Gemono najprej v Koroninjevo palačo, od tam v Videm. 4. razred bogoslovja se je pripravljal na presenečenje. Šli so za škofom v Videm, kjer so bili posvečeni. Tako smo sklenili to preizkušano šolsko leto.

Življenje se je normaliziralo po zavezniško upravo do 15.9.1947, ko so nastale nove meje med nami in Jugoslavijo. (konec)

Rosandi in Vidi v spomin

Vida Kralj

Rosanda Kralj

Draga Rosanda, 50 let je minilo od tistega dne, 7. maja 1945, ko so te komaj 20-letno v cvetju mladosti odpeljali, kot so rekli, na zaslisanje. Bila si sama doma z mamo in sestro. Tvoj oče je bil v pregnanstvu v Nemčiji. Tvoj brat, komaj šestnajstleten, v partizanih. Prišli so domači znanci - krvniki!

Ko te mama ni pustila odditi iz hiše, si še rekla: »Mama, saj nisem nič slabega storila, zakaj bi ne šla?« Skupaj s tvojo prijateljico Vido so te odpeljali v neznan. Skoraj dve leti je mama jokala za tabo: »Rosanda, vrni se, javi se! Kje si, da te obiščemo?« Tvoj oče, izmučen po vrnitvi iz Nemčije, je šel na dolgo potovanje po Jugoslaviji, tja do Makedonije. Iskal te je po zaporih in jokal.

Bila je pomladanska noč, ko si se mami prikazala v sanjah in rekla: »Mama, ne jokaj, saj bom zopet kmalu pri tebi doma.« In res, sta se s prijateljico Vido po nekaj dneh vrnili z bližnjega komenskega Krasa - v dveh belih krstah - med svoje drage. Na poslednji tihi dom vaju je pospremila ogromna množica; prišle so prijateljice v belih oblačilih s šopki cvetja v rokah, prijatelji so nosili vajini krsti... Pomladansko sonce in veter sta spremljala vajinih najdražjih in nas vseh bolečino, ko je gospod župnik Vinko Štanta izrekel veličastne besede slovesa: »Rosanda in Vida, mučenici, molita za nas pri Bogu, bodita naši priprošnjici!« i.k.

Leonova dolga pot

50 let je iskal očeta

V sredo, 10. marca, je Leon Bernetič, sin predvojne istrskega revolucionarja Rudolfa Bernetiča, v mali gledališki dvorani v Kopru predstavil svoja prizadevanja, da bi našel sled za izginulim očetom, ki se je skrivnostno izgubila konec tridesetih let.

Rudolf Bernetič se je rodil konec prejšnjega stoletja v Bernetičih v Marezigah. Bil je eden izmed iniciatorjev primorskega protifašističnega gibanja in med duhovnimi vodji marežganskega upora leta 1921. Zato je bil konfiniran in je pred preganjanjem iskal zatočišče po raznih državah Evrope. Sredi 30-ih let je kot politični azilant prišel v Sovjetsko zvezo. Tam je pri boljševikih padel v nemilost in bil poslan za tri leta v Sibirijo. Tu se je izgubila vsaka sled za njim.

Rudolfova sinova Leon in Grozdan sta obiskovala italijansko šolo. V istem razredu je bil tudi ravnatelj sin, ki si je domišljjal, da mora tudi v razredu imeti glavno vlogo. Leon, zaradi poljskega dela močnejši, se mu ni dal in tako se je neuspeli poskus spremenil v jok. Ko je učitelj, njegov oče, prišel v razred, je sinu primazal krepko klefuto, Leonu pa rekel: »Tu vai a bastonare i "boljševiki" a Mosca.« Leon pomena tega stavka takrat ni razumel. Skope so bile tudi zaskrbljene besede na kartici iz Sibirije.

V domačih pa je klujuvalo in Leon

je svoje iskanje očeta pričel takoj po koncu vojne. Trkal je na mnoga vrata in izkoristil v s a k o priložnost ob obiskih ruskih d e l e g a c i j. Vsaka prošnja se je nejasno izgubila. Politika se je spreminjala, interes države pa je ostal vseskozi isti. Do samostojne Slovenije in Peterletovega obiska v Kazahstanu.

Takrat se je končno obrnil na italijanski konzulat in tako prišel do tržaške agencije za pomoč pri iskanju izginulih med stalinističnimi čistkami. Pričele so se priprave na pot, na katero se je lani aprila tudi odpravil. Z zadnjo dopisnico iz Kazahstana je poletel v Moskvo, kjer ga je na letališču pričakal njihov predstavnik. Nato od urada do urada, od sindikata do mladinske organizacije. Sled jih je pripeljela v mesto Kustanaj.

Načelnik je takoj sklical svoje ljudi in pričelo se je iskanje po arhivih. Tam so ga izsledili, a o njegovi dokončni usodi je bilo treba podatke

Leon Bernetič z generalmajorjem Brjazglavom

iskati v nekem drugem mestu. Akt ubinsku, 850 km daleč. Ponudili so mu prevoz z državnim avionom, zaradi veljavnosti vizuma pa se je moral vrniti pred opravljeno nalogo.

Za letošnje potovanje se je še boljše pripravil. Ponovno vsi mogoči zapleti z dokumenti, uradi in letali. In ponovno pomoč italijanskega konzulata v Moskvi, ki mu je priskrbel tolmača, s katerim sta jo mahnila spet v Kustanaj, od tod pa s taksijem v Akt ubinsk naravnost do načelnikstva. Leon jim je izročil priporočilno pismo koprškega župana Avrelija Jurija in vrata so se mu začela hitro odpirati.

Iz arhiva so potegnili dokumente: Rudolfa Bernetiča je NKDV leta 1935

obsodil na triletno izgnanstvo v Kazahstan. Oktobra 1937 pa je bil zaprt zaradi protirevolucionarne propagande med izgnanci. V zborniku je pisalo, da je širil trockistične ideje in se boril proti fašizmu komunistov. Sledilo je Rudolfovo priznanje, da ni ostal zvest partiji; in še podpis ter smrtna obsodba. Ustreljen je bil še istega dne približno 30 km od mesta v eni od prtajenih kotanj griča za streljanje. Vse v največji tajnosti, dokler ni pred leti neki študent slučajno naletel na ostanke, po katerih so odkrili, da je bilo to strelišče za okoli 5000 žrtev stalinističnih čistk od leta 1930 do 1950. Pred petimi leti so nato ostanke zbrali, sežgali in potresli po tem mestu, kjer so zgradili tudi monumentalni spomenik.

Leon je v to mesto prišel v času volitev in slučaj, usoda ali zasluge so hoteli, da so njegov prihod spremljali novinarji in kamere. Priredili so mu uraden sprejem, na katerem so mu

izročili arhivske dokumente. Sledili so nagovori, ki so se končali z besedami: »Ljudstvo Kazahstana je ponosno na Rudolfa Bernetiča.« Niso ga rehabilitirali. Svoje mesto bo imel tudi v krajevnem muzeju. Tudi k spomeniku je šla cela delegacija. Leon je proti vrhu pravkar pokošenega griča šel kot po preprogi, razviti njemu v čast. K spomeniku je položil cvetje, iz kontanje pa prinesel pest zemlje, prepojene s krvjo in pepelom žrtev.

Sedaj jo hrani v žari skupaj z očetovo sliko in umetniško sliko kazahstanske pokrajine, ki mu jo je čez noč naredil kazahstanski umetnik. Posmrtni ostanke, ki jih simbolizira v žari shranjena prst, sedaj čakajo na pokop v skupnem grobu z materjo. Upati je, da to ne bo zaseben pogreb, ampak da bo priznanje temu človeku dala tudi naša država. S Kazahstanom je Leon navezal več kot osebnostne stike in je na neki način postal mali ambasador prijateljstva. Iz Slovenije jim je nesel nekaj hrastovih sadik, ki čakajo na tretji Leonov obisk.

Oblasti so v mestnem parku določile mesto za posaditev drevesc. Leon želi, da bi to bogato deželo lepih ljudi videli tudi drugi.

Videti je, da bo to njegovo iskanje očeta preraslo tudi v prijateljstvo in sodelovanje dveh narodov in držav. Pričakovati je, da bo ta podvig, ki daleč presega iskanje očeta, podprla tudi Slovenija.

Leda Dobrinja

Praznik cerkvenega petja v Štandrežu

Nedeljski nastop cerkvenih pevskih zborov v Štandrežu je bil napovedan kot *Praznik cerkvenega petja*. Nastop je to napoved v celoti uresničil. Poslušalci smo s pobožno zbrano prisluhnili pesmim, ki jih navadno slišimo v cerkvi pri sv. maši. K zbraniosti je pripomogla tudi beseda domačega župnika g. Karla Bolčine, ki je po pozdravnih besedah priporočil le trezno ploskanje ob koncu nastopa posameznih zborov.

Ljudje so se tega priporočila držali in je zato celoten nastop res izzvenel tudi kot molitev.

Nastopili so naslednji zbori: MePZ Rupa-Peč (Zdravko Klanjšček), MePZ Štandrež (Ticijana Zavadlav), MoPZ Mirko Filej (Z. Klanjšček), MePZ Podgora (Mirko Špacapan). Vsak zbor je odpel tri pesmi brez spremljave. Pesmi so bile Marijine, ker smo v maju, in velikonočne, ker smo v času po Veliki noči. Vsebinsko so bile torej intonirane z liturgičnim časom in z Marijinim mesecem majem. Zbor Rupa-Peč je za zaključek ob spremljavi orgel (nanje je igrala prof. L. Bratuž) na koru zapel čudovito Händlovo Alelujo.

Ne bom se spuščal v ocenjevanje posameznih zborov, saj ni šlo za tekmovanje; hočem le poudariti, da so bili vsi zbori zelo dobro pripravljeni in prav gotovo s svojim petjem pomagajo pri liturgiji v domači cerkvi, saj so vendar cerkveni pevski zbori, ki je njihov glavni namen bogati

titi liturgijo v domači cerkvi. Ko sem poslušal, sem nehote pomislil na to, koliko vaj je potrebnih, da se pevci naučijo pesmi, ki jih potem pojejo v cerkvi v čast božjo. Zato bodimo hvaležni pevcem in pevkam ter njihovim zborovodjem, ki nam s svojim petjem pomagajo dvigati duha k Bogu, saj je pesem dvakratna molitev! Hvala tudi Zvezi cerkvenih pevskih zborov, ki vsako leto prireja slične nastope.

Pa še kratka pripomba v premislek: v devinski dekaniji prirejajo podobne nastope v štivanski cerkvi; tudi letos so ga po Veliki noči. Nastopajo pa samo zbori iz devinske dekanije. Ali bi ne bilo primereno, da bi pri takih nastopih, tako na Devinskem kot na Goriškem, nastopil tudi kak zbor iz sosednje dekanije?

In še: ob izhodu iz cerkve sem so ljudje spraševali, zakaj ni bilo na koncu kratkega blagoslova z Najsvetejšim, da bi lahko zapela vsa cerkev.

K. Humar

Sijavuš Gadžijev pred goriško publiko

V petek, 19. maja, je v goriškem avditoriju Fogar koncertiral ruski pianist Sijavuš Gadžijev. Nastopil je v okviru letošnje bogate koncertne sezone mestnega kulturnega društva R. Lipizer.

Gadžijev je zelo dober pianist, ki trenutno poučuje na SCGV E. Komel, na novogoriški glasbeni šoli in v Kopru. V Gorici se je javno predstavil prav s petkovim poklonom. Rodil se je v Azerbajdžanu, poučeval na slovi-tem konservatoriju Čajkovski v Moskvi in od leta 1980 na znameniti posebni šoli za mlade talente. Na Primorskem je v prejšnjih letih sicer že vodil nekaj klavirskih tečajev; sedaj pa njegovo predvsem pedagoško delo vzbujajo vse več pozornosti in zanimanja ter rojeva tudi pri nas prve sadove.

V petek je neakustično Fogarjevo dvorano skoraj napolnila

številna publika, kar ni zelo običajno za koncerte društva Lipizer. Najprej smo prisluhnili dvema Chopinovima nokturnoma, trem mazurkam in dvema scherzoma. Spevnost tankih občutkov v Gadžijevovem izvajanju je naravnost očarala poslušalce; predvsem mili romantični piani poljskega skladatelja so zvenili, kot da bi klavir zelo nežno pel. Gadžijev je nato čisto in temperamentno izvedel *Funerailles* F. Liszta, ki so publiko še bolj prepričali o tehnični in izrazni spretnosti izvajalca. Tudi Rachmaninova spевна preludija in Prokofievovo strastno-nemirno sonato je podal brez interpretacijskih potvarjanj in z vidno željo zadihati na svoj način z avtorjema skladb.

Vztrajno ploskanje navdušenega občinstva je Gadžijev nagradil še z znanim Chopinovim Valzerjem in Rachmaninovo Pulcinello. DD

687 kilometrov upanja

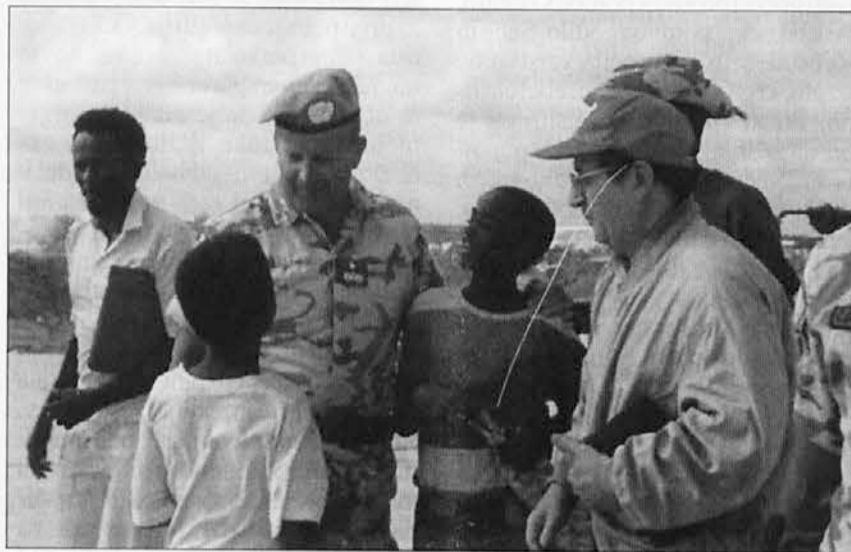
O Ernestu Oliveru smo v Gorici že slišali govoriti pred nekaj meseci. Enajstega marca je namreč spregovoril mladim na srečanju, ki je nosilo naslov *Dati dom upanju*. Že tedaj je marsikoga močno prizadela njegova »neoborožena in neoborožujoča ljubezen«.

Petinpetdesetletni bivši bankir in oče treh otrok je v Torinu leta 1964 ustanovil skupno z ženo in nekaj prijatelji SerMiG (Servizio missionario giovani) s primarnim namenom, da bi odpravili lakoto z obličja zemlje; odtlej ti pustolovski bojevniki neprenehno in neutrudno izvajajo »revolucijo ljubezni«, ki se vsako leto dotakne s konkretnimi akcijami, ki jih podpirajo javne in zasebne mednarodne ustanove, na tisoče potrebnih oseb od Afrike, Brazilije, Iraka pa vse do držav bivše Jugoslavije. In prav upanje je ena izmed njihovih glavnih karizem. Zato si je Ernesto Olivero, letošnji kandidat za prejem Nobelove nagrade za mir, zamislil pohod miru 687 kilometrov upanja za mir, za mlade in predvsem za otroke, ki živijo po cestah. Sam Ernesto je izrazil željo, da bi se ta pohod začel na naših tleh. Prva etapa bo torej skupno v Novi Gorici in naši Gorici v ponedeljek, 5. junija, pod pokroviteljstvom goriške občinske uprave in nadškofije ter v sodelovanju s pokrajinsko upravo. Po nekaterih

srečanjih se bo pohod peš začel v Fiumicellu in se sklenil v oglejski patriarhalni baziliki (točen program bomo objavili prihodnjič). Ernestovi pomočniki v organizaciji so Center Stella Matutina, goriška univerzitetna skupina, oporečniki Karitasa in nekateri posamezniki. Ernesto bo prehodil po etapah pot od Nove Gorice (5.6.) do Rima (21.6.), kjer bo predstavil papežu Janezu Pavlu II., predsedniku republike Scalfaru, predsedniku vlade in drugim civilnim oblastem mladinske problematike, nabrane na pohodu z mladimi, ki jih ima srčno rad. Prav zato Ernesto vabi vsakogar (!), naj se mu pridruži, da bi skupaj hodili za bo-

sanske in hrvaške otroke, za 8.000.000 brazilskih otrok, ki živijo po cestah, za otroke, okužene z aidsom, za otroke tretjega sveta, ki zapuščajo šolo, še preden se naučijo brati in pisati, za revne in zapuščene otroke po vsem svetu. Mlade poziva, naj si upajo gledati življenje v obraz, razviti svoje sposobnosti in sanjati. Njih mlada srca naj si upajo se odpreti drugačnemu in ga sprejeti v njegovi različnosti.

Gre torej za pobudo, ki lahko ima za našo srednjeevropsko Gorico, stičišče narodov in kultur ter - žal - pričo nestrpnosti in žolčnih zgodovinskih nasprotovanj, poseben pomen. DD

Orožje Ernesta Olivera? Sveto pismo zmeraj v rokah.

Razstava Demetrija Ceja v Katoliški knjigarni

V Katoliški knjigarni na Travniku so v petek, 19. maja, odprli lepo likovno razstavo zamejskega slikarja Demetrija Ceja. Na njej se umetnik predstavlja goriški publiko s svojimi zadnjimi deli. V knjigarni se je v petek zbralo veliko ljudi, ki so najprej prisluhnili glasbenemu utrinku v izvedbi prof. Michele De Castro (klavir) in Ane Černic (flavta); obe sta tudi članici Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice. Prof. Vida Bitežnik, ki v Katoliški knjigarni dejansko že več časa skrbi za razstave, je predstavila likovnega kritika Joška Vetrha in slikarja Demetrija Ceja. Prof. Vetrh je o umetniku spregovoril tako v slovenskem kot v italijanskem jeziku.

Podčrtal je predvsem Cejev samosvoj slikarski jezik in pa prijateljstvo z umetnikom, s katerim sta najprej someščana in nato sodobnika in prijatelja. Ker ga je prof. Vetrh videl rasti, je o Ceju in njegovem delu tudi več povedal. Sicer pa je kritik mnenja, da gre za svojevr-

stno slikanje, ki je našlo svoje mesto in privrženca v zamejskem kulturnem prostoru. Povedati gre še, da se je Cej predstavil goriški publiko po dolgem času; do nedavnega je namreč delal pri Slovenskem stalnem gledališču v Trstu in se je zato oddaljil od rodne Gorice, kamor se je sedaj vrnil. Prav zato je to lepa priložnost, da se z umetnikom pobliže srečamo. Razstava je prodajna; slikar je znan tudi po tem, da drži svojim slikam pristopne in vsem dosegljive cene; sicer pa se razstavo v Katoliški knjigarni spleča ogledati.

Velika večina del je v mešani tehniki, nekaj pa je tudi pastelov. Demetrij Cej uporablja svoj svet barv in svojo slikarsko govorico;

zaradi tega je tudi zlahka prepoznaven. Umirjenost njegovega pravljicega sveta nam govori o neki harmoniji in miru, ki ju danes še kako potrebujemo. Njegove slike očarajo še tako skeptičnega gledalca, saj gre za iskreno slikarjevo izpoved in za pretanjen odnos slikarja do vsega, kar ga obdaja. Magični svet barv samo še poudarja slikarjevo navezanost na kraško deželo, ki jo zaznamo prek barv in kompozicije slik.

jap-

August Strindberg: Gospodična Julija

Medtem ko je Slovensko stalno gledališče po uspelem gostovanju na Koroškem prvič poletelo na desetdnevno turnejo po Kanadi in ZDA, da bi ponoslo tamkajšnjim rojakom košček svoje umetnosti, smo imeli goriški abonenti v gosteh Slovensko mladinsko gledališče iz Ljubljane s Strindbergovim delom *Gospodična Julija* v režiji Eduarda Milerja. Za slovenski prevod in priredbo sta poskrbela režiser sam in Tomaž Toporišič. Drama je bila na začetku sezone omenjena kot predstava izven abonmajja; namesto nje bi morala biti na sporedu Shakespearova tragedija *Hamlet*. Marsikateri abonent je bil bridko razočaran, ker je v Gorici iz tehničnih razlogov odpadlo gostovanje Drame SNG iz Ljubljane. Škoda, da ni vodstvo SSG poskrbelo, da bi si

lahko na kakšen način tudi Goričani ogledali *Hamlet* in ne bi bili prikrajšani za velik umetniški užitek.

Nedvomno pa je tudi Strindbergova drama zanimiva s svojim naturalističnim prikazom duševnosti oseb iz različnih slojev, ki se tako tragično privlačujeta, a obenem ostajeta daleč druga od druge. V tej vseskozi mračni, tesnobni situaciji (scena Mete Hočevar je z njo popolnoma usklajena), ki izvira iz nesrečnega brezizhodnega razmerja med Jeanom-lakajem pri grofu in gospodično Julijo-grofovo hčerjo, realistično občutimo tudi obračun med spoloma. V tej stalni napetosti in boju med moškim, ki cinično in egoistično išče vzpon v družbi, in žensko, ki jo preveva mržnja do moških, a jo obenem muči tudi strast, poželenje, ni

nikakršnega zmagovalca. Jeanovo prizadevanje za socialnim dvigom ostane utopično, prav tako se ne izpolni Julijina boleštna želja po begu. Iz tega tragičnega položaja, ki vodi v blaznost, jo lahko reši le smrt.

Igralca Nataša Barbara Gračner in Pavle Ravnohrib sta mojstrsko izdelala in prikazala zapleteni osebnosti Julije in Jeana, Maruša Oblak pa je izrisala lik Kristin, ki je trezna, racionalna v svojih dejanjih in ocenjevanju dogajanja.

Ceprav vodi drama v nenehno padanje in degeneriranje, gledalec do konca upa, da se bo le kaj premaknilo v zadušljivem zapletu in ostane brez besed in z grenkobo v srcu, ko ugašnejo luči in oder utone v temo.

Iva Koršič

Prof. Justin Stanovnik gost DSI

Društvo slovenskih izobražencev nadaljuje s serijo zgodovinskih predavanj o dogodkih pred 50 leti, ko se je končala 2. svetovna vojna. S temi predavanji želi dati svoj prispevek obletnici. Tako je bil v ponedeljek, 22. t.m., gost Društva prof. Justin Stanovnik, ki je zamejski javnosti sicer znan (večkrat je bil v DSI, predaval pa je tudi na Dragi) in ki se v matici trudi za poravnavo krivic, ki so jih nekomunisti doživeli med in po vojni, ter za narodno spravo.

Večer je potekal v obliki pogovora med Stanovnikom in predsednikom DSI Sergijem Pahorjem, sledila pa je razprava. Predavatelj se je dotaknil pred kratkim zaključenih praznovanj ob 50-letnici konca vojne in dejal, da se glede tega slovenska javnost razdelila v tri skupine: v tiste, ki so se pridružili uradnim proslavam, tiste, ki so šli na alternativne proslave premagancev, in tiste, ki so ostali ravnodušni; teh pa je največ. Razlog, da se premagana stran ni pridružila proslavam, ki jih je organizirala država, je v tem, da je levi tabor zahteval ponovno predajo in dal jasno vedeti, da ne bo nobene sprave, nobene analize takratnega dogajanja. Nosilci politične moči v Sloveniji, nasledniki tretjega totalitarizma - komunizma - imajo interes, da ostane

Prof. Justin Stanovnik med predavanjem (Foto Balbi)

uradna zgodovina narodnoosvobodilne borbe nedotaknjena: če bi jo namreč problematizirali, bi izgubili politično legitimacijo in verjetno tudi volilce. »Retorika, ki smo jo slišali v uradnih govorih,« je nadaljeval Stanovnik, »je eno, dejstva pa so čisto nekaj drugega:« iz zakonov o popravni krivic, o vojnih veteranih in invalidih ter o grobiščih je domobranska stran izključena. Nova levica, ki je v Sloveniji na oblasti, je še bolj utrjena in svojo moč razkazuje tudi navzven.

V tem daljšem pogovoru s Pahorjem je prof. Stanovnik dejal, da tisti, ki hočejo ohraniti mit NOB, ne pristajajo na obravnavanje ob-

dobja pred nastankom vaških straž, ko je na Slovenskem prišlo do vrste umorov in pobojev iz revolucionarnih razlogov. Kljub temu je prišlo na področju zgodovinopisja do pomembnih novosti; nekateri zgodovinarji so spisli tekste, ki se objektivneje dotikajo te problematike. Vendar so tu velike težave, saj se pozna, da so ljudje več desetletij lahko poslušali eno samo verzijo, mlajše generacije pa se za to ne zanimajo in v tem jih podpirajo medijski centri. Vendar mora tudi domobranska stran o dogodkih izpred 50 let globoko premisliti in se spraviti sama s sabo. Prof. Stanovnik je poudaril tudi pomen kulture, ki mora v izrednih razmerah človeka obvarovati, da vzdrži.

Razprava je pokazala, da je ta problematika med nami še vedno zelo živa, pa tudi, da je za zamejskega človeka - tudi za zamejskega katoličana - težko razumeti, kaj se je v osrednji Sloveniji med vojno in po njej v resnici dogajalo. Razmere pri nas in na širšem Primorskem so bile drugačne, saj so se ljudje odločili za partizanstvo izključno iz domoljubja, ideološki boj jim je bil namreč tuj. To ne pomeni, da pri nas ni bilo likvidacij in terorja, ni pa prišlo do take zaostritve razmer, ki so v osrednji Sloveniji povzročile bratomorno vojno.

Praznik prvoobhajancev v Barkovljah

V nedeljo, 21. maja, je slovesno prikorakalo v barkovljansko cerkev osem prvoobhajancev in zasedlo zanje okrašene klopi. Prizadevne roke domačink so se potrudile, da so bili otroci oblečeni v lepe narodne noše. Gospod Jože Špeh jih je pozdravil in jih spomnil na veličino zakramenta, na katerega so se dolgo pripravljali. Pri sv. daritvi je imel za pomočnike diakona g. Maksa Suarda in g. Ettora. Šolska sestra Karmen se je izkazala pri vodenju petja otrok. Nadarjena solistka pred mikrofonom ni mogla biti boljša.

Celebrant g. Jože je v nagovoru priporočal staršem, naj vcepijo svojim otrokom kulturo življenja Tistega, ki je rekel: »Mir vam zapustim, svoj mir vam dam« in: »Prosrite in se vam bo dalo, iščite in boste našli, trkajte in se vam bo odprlo.« Priložnost je omogočila staršem, da so zopet odkrili svoj pozabljeni »credo«, ko so slišali g. Jožeta: »Kdor nima Boga v srcu, ga tudi drugim ne more dati!«

Solzne oči kake mamice ali očka ob pogledu na svojega ljubljenceka so govorile o doživetju, ki jo šlo do srca.

Bog daj, da bi to prvo obhajilo ne bilo pozabljeno, da bi plemenito seme, položeno v nedolžna srca, obrodilo bogat sad. **F.V.**

Ciril Zlobec v SKK

Posnetek s sobotnega večera v SKK (Foto Davorin Križmančič)

Precejšnje število mladih je v soboto, 20. maja, napolnilo Peterlinovo dvorano, da bi se udeležili srečanja, ki ga je Slovenski kulturni klub priredil z znanim slovenskim pesnikom in akademikom Cirilom Zlobcem. Uvodne pozdravne besede je spregovorila mentorica SSK prof. Lučka Susič, Zlobčevu življenje in delo pa je orisala prof. Zora Tavčar Rebulca. Mladi so tudi poskrbeli za recital Zlobčevih pesmi; nato so uglednemu gostu postavili vrsto vprašanj o njegovem delu in pogledu na svet.

Mladinska maša in srečanje za duhovne poklice

V cerkvi pri sv. Jakobu v Trstu bo v nedeljo, 28. maja, ob 19. uri mladinska maša in srečanje za duhovne poklice. Mladi se bodo srečali ob 17.30 v domu pri sv. Jakobu, kjer se bodo pripravili na mašo. Tema srečanja je Kam gremo? »Oče, hočem, naj bodo tudi ti, ki si mi jih dal, z menoj tam, kjer sem jaz« (Jn 17,24). Po maši, ki bo ob 19. uri, bo sledilo srečanje v domu. Začelo se bo z okroglo mizo na temo Bog kliče na različne načine. Pri okrogli mizi bodo sodelovali mlad zakonski par, mlada katehizinja in katehet, mlajši duhovnik in redovnica. Sledila bo družabnost. Odbor za mladinsko pastoralo v tržaški škofiji vabi na srečanje vse mlade, k maši ob 19. uri pa vse vernike.

Vse slovenske duhovnike, ki delujejo v tržaški škofiji, naprošamo, da v nedeljo, 28. maja, obvestijo svoje vernike o dogodku.

Zvone Štrubelj

Mačkolje vabijo na Praznik češenj

Od petka, 26. maja, do ponedeljka 29. se bo v Mačkoljah odvijala tradicionalna in priljubljena veselica, znana pod nazivom Praznik češenj, ki vsako leto privabi veliko število obiskovalcev. Kot običajno, bodo tudi letos ljudem na razpolago kioski z domačo jedajo in pijačo, vsak večer pa bo ples z ansambloma Status symbol in Krt. V nedeljo, 28. maja, bo popoldne na sporedu tudi kulturni program.

Tiskovno poročilo SSK

Slovenci v Italiji ne moremo in ne smemo sodelovati v političnih skupinah in združbah, v katerih so prisotni dediči fašizma in ki so svoje negativno zadržanje do naše narodnostne skupnosti in sploh do našega naroda ponovno pokazale v zadnjih časih, ko jim je uspelo povzpeti se na oblast. Dovolj je pomisliti na nove težave naše manjšine in na zaostritev odnosov med Italijo in Slovenijo. Dajanje prednosti »ideologiji« pred narodnimi interesi bi tudi v tem primeru pomenilo tragično kratkovidnost. Slovenci v Italiji moramo iskati svoj politični prostor ob silah, ki so nas pripravljene sprejeti kot enakopravne sogovornike; ki so odprte do narodnostnih manjšin, dovzetne za enakopravno mednarodno sodelovanje in ki jim je sploh do uveljavljanja načel ter metod demokracije na vseh ravneh. Prav zato Slovenska skupnost že sodeluje in namerava še okrepiti svoje sodelovanje s silami leve sredine, ki se ta čas prepoznava v kandidaturi Romana Prodija na skorajšnjih parlamentarnih volitvah.

To temeljno politično usmeritev stranke je potrdilo deželno tajništvo SSK, ko se je zbralo na svoji zadnji seji v petek, 5. maja, v Gorici. Udeleženci so med razpravo poudarili, da bi Slovenci v Italiji tudi v pripravah na parlamentarne volitve morali nastopati čimbolj enotno, tako da bi se lažje uveljavili kot politični osebki, pa tudi kot pogajalski partner pri sestavljanju programov in kandidatnih list. Večja povezanost je sploh potreba, ki se pojavlja ob vsakem koraku v političnem nastopanju Slovencev v Italiji in nanjo SSK ne bo nehala opozarjati. Še zlasti bi bilo nujno, da bi Slovenci znali nastopati čimbolj enotno v tako temeljnih zadevah, kot je uveljavljanje naše pravice do zastopnosti v izvoljenih telesih. SSK se bo konkretno zavzela, da bi se predstavniki naše narodnostne skupnosti lahko predstavili

30-letnica radijskega prenosa maše iz Rojana

V nedeljo, 21. maja, je bilo v Rojanu vzdruže posebno slovesno, saj so obhajali 30. obletnico radijskega prenosa slovenske sv. maše iz tamkajšnje cerkve. Že 30 let je namreč, odkar slovenska radijska postaja prenaša nedeljsko službo božjo v slovenščini iz župnijske cerkve v Rojanu. To obletnico bi morali sicer praznovati že meseca marca, a so praznovanje preložili na maj.

Predvajanje slovenskih verskih obredov po radijskih valovih sega v leto 1945, ko je takratni tržaški škof Santin dovolil predvajanje slovenske pridige (za katero je dolgo let skrbel pok. msgr. Peter Šorli): le-ta je bila predvajana iz radijskega studia, medtem ko so mašo (v latinščini) oddajali iz stolnice sv. Justa. Potem ko je leta 1965 2. vatikanski koncil dopustil maševanje v narodnih jezikih, so tudi po Radiu Trst A začeli predvajati slovensko mašo iz župnijske cerkve v Rojanu; sprvačasno, potem pa stalno.

Ob 30-letnici tega predvajanja je bila v Rojanu v nedeljo zjutraj slovesna peta sv. maša, ki jo je oblikoval domači cerkveni pevski zbor pod vodstvom svojega dolgoletnega pevovodje prof. Humberta Mamola, vodil pa dolgoletni slovenski kaplan v Rojanu msgr. Stanko Zorko, ki je obudil spomin na čase, ko se je slovensko službo božjo začelo poslušati po radijskih valovih. Istega dne zvečer pa je bila - vedno v cerkvi - proslava, na kateri je z orgelskim in pevskim koncertom nastopil rojanski cerkveni zbor.

deželnemu svetu Furlanije-Julijske krajine s skupnim stališčem glede nove volilne zakonodaje za to telo.

V tej luči je deželno tajništvo SSK pozitivno ocenilo skupno vsemanjšinsko proslavo konca druge svetovne vojne in zmage nad nacifašizmom 1. maja v Doberdolu. V konkretni izpeljavi proslave so se res pojavili razni aspekti in pomanjkljivosti, ki so tega ali onega upravičeno vznemirili, kakor je bilo tudi nekoliko pristransko poročanje v raznih medijih o njej: toda temeljni podatek, da smo znali Slovenci to pomembno obletnico obeležiti skupaj, ostaja in SSK je ponosna, da se je odločilno zavzela, da je do te skupne proslave prišlo.

Deželno tajništvo SSK je na svoji petkovi seji pozdravilo začetek poskusnih televizijskih sporedov RAI v

slovenščini ter se zavzelo za njihovo okrepitev in vidljivost v vseh krajih od Milj do Trbiža, v katerih živimo Slovenci v Italiji.

Izrazilo je zadovoljstvo, da je končno prišlo do pozitivnih premikov za zagotovitev državnih prispevkov ustanovam in organizacijam naše skupnosti, ki jih zdaj pesti huda finančna stiska.

Z zadovoljstvom je tudi sprejelo zagotovilo sen. Darka Bratine, da bo končno prišlo do vložitve v parlamentu zakonskega osnutka za zaščito Slovencev v Italiji, ki so ga skupno izdelale najpomembnejše komponente naše skupnosti. SSK se je za to večkrat zavzela in nagovorila je vrsto parlamentarcev, da so zakonski osnutki podpisali.

Res pa je tudi, da do vložitve osnutka prihaja s precejšnjo zamudo.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

PRAZNIK ŠPARGLJEV

v župnijskem parku med lipami

sobota, 27. maja: ob 18. uri slikarski ex tempore; ob 20.30 prosta zabava;

nedelja, 28. maja: ob 19. uri ritmična skupina Bor iz Trsta, plesne in pevске točke; sledi ples;

sobota, 3. junija: ob 20. uri prosta zabava;

nedelja, 4. junija: ob 16. uri tekmovanje v pritrkovanju; ob 19. uri Štandreška mladinska dramska skupina z veseloigro Forum, odrasla dramska skupina in zbori; sledi ples;

ob 22. uri tombola

BOGAT SREČOLOV, TOMBOLA, ODLIČNI ŠPARGLJI, DOMAČA JEDAČA IN PLJAČA

SKRD JADRO

vabi na predstavitev knjige

JADRO 95

Publikacije bo predstavila prof. Nada Pertot.

Po predstavitvi bo otvoritev razstave

SPOMIN NA DOGODKE PRED 50 LETI.

Gosta večera: bivša učiteljica Vida Tuzulin Daneu (žena bivšega didaktičnega ravnatelja slovenskih šol na Tržaškem) in g. Alojz Markovič (bivši predsednik društva Triglav). Spregovorila bosta o delovanju slovenske šole in društva v tistem obdobju. Sodelujejo otroci slovenske šole iz Romjana.

RONKE, Občinska knjižnica, sobota, 27. maja, ob 18. uri.

KROŽEK VIRGIL ŠČEK

KATOLIŠKA KNJIGARNA

V petek, 2. junija, bo od 18. uri v prostorih Katoliške knjigarnice na Travniku v Gorici predstavitev štirih publikacij, ki jih je letos izdal

KROŽEK ZA DRUŽBENA VPRAŠANJA VIRGIL ŠČEK

- študiji Nadje Maganje in Aleša Breclja o slovenskih političnih skupinah v Trstu (1945-52);

- druga knjiga o mednarodnih pravnih in političnih dokumentih o varstvu manjšin Iva Jevnikarja;

- knjiga Marka Tavčarja o nastopih Virgila Ščeka v rimskem parlamentu v letih 1921-23.

Na predstavitvi bo poleg avtorjev prisoten tudi predsednik Krožka

dr. Rafko Dolhar. Vljudno vabljeni!

ŽUPNIJA SV. ANDREJA

PD ŠTANDREŽ

vabita na

BLAGOSLOVITEV IN OTVORITEV
NOVIH PRIREDITVENIH PROSTOROV

med lipami v župnijskem parku v Štandrežu

sodeluje MePZ Štandrež

petek, 26. maja, ob 21. uri.

Pogreb Viktorije
Petelin vd. Radetič

V torek, 16. maja, smo ob veliki udeležbi ljudi na jameljskem pokopališču položili k večnemu počitku utrujeno mater 12 otrok. Vseh 11 še živelih z družinami je prišlo k pogrebu. Položena je bila v grob, kjer že skoraj dvanajst let počiva njen mož Jožef Radetič, ki je prišel iz Medje vasi; Viktorija je bila iz Jamelj, iz Petelinove družine. Poročila sta se 15.5.1932 v Devinu. Bog jima je dal številno družino: 5 sinov in 7 hčera. Le Venčeslav je kmalu umrl po dveh mesecih leta 1942. Drugi so še živi in poročeni razen Frančka, ki je po poklicu zidar in dela v pristanišču v Trziču. Otroci so se poročili in bivajo med Opčinami in Števerjanom. 15.5.1982 sta Viktorija in Jožef obhajala 50-letnico poroke ob navzočnosti 48 Radetičev z zahvalno mašo v jameljski cerkvi. Oba sta že kot otroka okusila grenkobo vojne. V Sabličih sta si postavila dom za številno družino. V zadnji vojni je družina veliko trpela zaradi bombardiranja bližnje železnice. Tudi hišo so zadele bombe, a ni bilo ranjenih. V zahvalo za rešitev v vseh nevarnostih so v Marijinem letu 1954 postavili nad hišo ob cesti lepo kapelico v čast svetogorski Materi božji. Za Marijino leto 1988 je podoba svetogorske Matere božje obiskala družine v Sabličih. Na Sveti gori pa so pričeli obhajati 450. obletnico prikazovanj Urški Ferligojevi iz Grgarja. Pokojna mati Viktorija je vedno skrbela, da so bile v kapelici sveže cvetlice. Vvseh težavah je vedno občutila pomoč številne družine.

Pokojni se zavaljemo za pomoč misijonarjem, ki jih ni nikoli pozabila. Naročena je bila na Katoliški glas, Družino, mohorjevke. Naj ji Bog za vse povrne v večnosti in ji podeli večni počitek! Vsem otrokom izražamo iskreno sožalje.

A.P.

OBVESTILA

SVETOGORSKA MATI BOŽJA nas vabi v nedeljo, 28. maja, ob 16. uri k skupni molitvi za mir in spravo med narodi, posebno še tu, ob državni meji. Somaševanje bosta vodila nadškof A.V. Bommarco in škof Metod Pirih.

❖❖❖

V GALERIJ KATOLIŠKE KNJIGARNE razstavlja DEMETRIJ CEJ. Razstavo si lahko ogledate po urniku knjigarnice do 10. junija 1995.

❖❖❖

KULTURNO DRUŠTVO SKALA vabi na tradicionalni KONCERT NA BORJAČU v soboto, 3. junija, ob 20.30. Sodelujejo: MZ Skala iz Gabrij, dekliški zbor Grlica iz Budanj, MePZ O. Župančič iz Štandreža.

❖❖❖

KRSTNIKONCERT VOKALNE SKUPINE RESONET. Petek, 26. maja, ob 20.30, v cerkvi sv. Jerneja v Barkovljah. Petek, 2. junija, ob 20.30, v cerkvi sv. Jerneja na Opčinah. Zborovodja Aleksandra Pertot. Vabljeni prijatelji petja!

❖❖❖

NABREŽINA. V nedeljo, 28. maja, bo pel ob 9. uri v cerkvi v Nabrežini Marijine pesmi mešani zbor iz Šturij (Ajdoščine) pod vodstvom s. Aleksandre, saj smo v letu, ko praznuje naša cerkev 200-letnico. Vabljeni!

❖❖❖

BENEŠKA GALERIJA ŠPETER. V nedeljo, 28. maja 1995, ob 17. v cerkvi Sv. Jakoba v AŽLI božja liturgija v bizantinsko-slovenskem obredu. Somašujejo dr. Angel Kosmač, dr. Jože Aleksij Markuža, Pasquale Zuanella. Poje Ekumenski zbor iz Gorice pod vodstvom Zdravka Klanjščka. Svoje ikone bodo razstavaljali Pasquale Zuanella, Paolo Orlando, Silva Bogatez.

SSk prejela odgovor

Slovenska skupnost je prejela odgovor na dopis, ki ga je 16. marca letos poslal njen tajnik Martin Breclj predsedniku Evropske komisije Jacquesu Santerju. Dopis je obsegal spomenico s podrobnejšim prikazom temeljnih nerešenih problemov slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, od večkrat obljubljenih in nikoli zagotovljenih zakonske zaščite do ogrožene zastopanosti v izvoljenih telesih. Odgovor nosi podpis Henka S. Posta, ki je načelnik kabineta člana Evropske komisije Hansa Van Den Broeka.

Post se v svojem pismu zahvaljuje Breclju za dopis v imenu predsednika Santerja in opozarja, da sta po srečanju med zunanjima ministroma Italije Agnelljevo in Slovenije Thalerjem dne 8. februarja letos obe vladi postavili osnove za nadaljevanje dvostranskih pogovorov z namenom, da bi našli obojestransko zadovoljive rešitve za njune zahteve.

»Komisija upa, da bo ta pozitiven razvoj dvostranskih odnosov državama omogočil, da bosta napredovali v svojih pogovorih in našli osnovo za sporazum,« končuje Post.

SVET SLOVENSkih ORGANIZACIJ

čestita

ČLANICAMA ŠZ SOČI in ŠZ OLYMPIJI

za napredovanje moške ekipe SOČA SO.BE.MA v C1 ligo
in ženske ekipe OLYMPIA ČER-IMPEX v C2 ligo.

PROSVETNO DRUŠTVO MAČKOLJE

vabi na tradicionalni

PRAZNIK ČEŠENJ 1995

petek, 26. maja: ob 17. uri odprtje kioskov; ob 21. uri ples z ansambлом STATUS SYMBOL;

sobota, 27. maja: ob 17. uri odprtje kioskov; ob 21. uri ples z ansambлом KRT;

nedelja, 28. maja: ob 15. uri odprtje kioskov; ob 18. uri kulturni program;

- nastop pihalnega orkestra iz Proseka;

- nastop ženske pevске skupine STU LEDI;

- nastop folklorne skupine osn. šol iz Domja, Boljunca in Doline;

- nastop domačega otroškega zbora;

ponedeljek, 29. maja: ob 21. uri ples z ansambлом KRT; ob 17. uri odprtje kioskov; ob 21. uri ples z ansambлом STATUS SYMBOL.

DAROVI

Za cerkev v Rupi: novoročenca Roberta in Antonio 100.000 lir.

Za cerkev sv. Ivana v Gorici: v spomin na pok. duhovnika Mirka Zorna druž. C.K. 100.000 lir.

Za KG: ob obletnici smrti gospe Valerije Gruden Pertot Majda 25.000; druž. Faletič v spomin pok. Ane Perat 100.000; Marta Godina v spomin na Vero Sancin in Alojzijo Baučer 50.000 lir.

Ob 50-letnici umora sestre Rosande Kralj darujeta Irena in Ivo 200.000 za KG in 200.000 za popravilo fresk v slivenski cerkvi; ob 50-letnici mučeniške smrti nečakinje Rosande Kralj druž. Lupinc 50.000 za slivensko cerkev.

Za slov. misijonarje: P.K. 25.000 lir.

Za misijon p. Kosa: Jošta in Danči z družino 100.000; ob 51. obletnici umoritve Marte Terčon druž. Terčon 100.000 lir.

Za cerkev v Cerovljah: starši ob krstu Nicole Legiša 200.000 lir.

Za obnovo cerkve v Zgoniku: N.N. druž. 100.000; druž. Skupek, Koludrovica, namesto cvetja na grob pok. Marije Vodopivec 50.000; N.N. 50.000; druž. Vodopivec, Koludrovica 4, v spomin na pok. Marijo Škerk Vodopivec 200.000 lir.

Za cerkev v Samotorci: Marija Doljak in Zora Kocman v spomin na pok. Viktorijo Radetič 50.000 lir.

Za cerkev v Zavljah-Štranarju: Štrajn Marjan 50.000; Štrajn Albert 30.000; Purger Salvina 20.000; Švab Agostina 50.000; Sever Viktorija 200.000 lir.

Sožalje

Ob težki izgubi drage mame Viktorije Radetič izreka sopevki Zmagi in sorodnikom iskreno in občuteno sožalje cerkveni pevski zbor župnije Zgonik.

16.
PASTIRČKOV
DAN

župnijska dvorana
NABREŽINA
nedelja, 4. junija 1995, ob 16. uri
Vabljeni mali in veliki!
ob vsakemu vremenu

- nagrajevanje zvestih Pastirčkovih sodelavcev
- veseli nastop otrok z Goriške in Tržaške
- igre, zabava...
- folklor, lutke...

Pastrirček vas čaka!

KATOLIŠKI GLAS

Tednik

List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«. Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949

Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949

Glavni in odgovorni urednik:

Dušan Jakomin

Izdaja: Zadruga Goriška Mohorjeva
Riva Piazzutta 18 - Gorizia - P.I. 00480890318
Tiska: Tiskarna Budin
Riva Piazzutta 18 - Gorizia

Letna naročnina v lirah:

Italija	55.000
Slovenija	55.000
inozemstvo	80.000
zračna pošta	100.000

Oglasi in osmrtnice: 1 modulo (5 cm višine v enem stolpcu) 45.000 lir + 19% IVA. Možne so sestave z več enako velikimi moduli, ne pa vmesne mere.

Član:

ZDRUŽENJE ITALJANSKEGA PERIODIČNEGA TISKA

ZVEZA ITALJANSKIH KATOLIŠKIH TEDNIKOV